Vol. XXII. Fasc. 1-2.

ERANOS

ACTA PHILOLOGICA SUECANA

EDENDA CURAVIT

VILELMUS LUNDSTRÖM

1924

Göteborg, Eranos' förlag

Digitized by Google

ERANOS

ACTA PHILOLOGICA SUECANA

EDENDA CURAVIT

VILELMUS LUNDSTRÖM

Vol. XXII

1924

GOTOBURGI
Eranos' förlag.

Digitized by Google
Original from
UNIVERSITY OF MICHIGAN

GOTOBURGI MCMXXIV.
TYPIS DESCRIPSIT SOC. TYPOGR. ELANDER.

Digitized by Google
Original from
UNIVERSITY OF MICHIGAN

CONTINET HOC VOLVMEN:

	Pag.
De Eusebii in Chronicorum libro auctoribus scr. RUDOLFUS HELM	1—40
En kronologisk översikt av Libanios' äldre brev av JOHANNES SUNDWALL	61—81
Ett knippe postuma anmärkningar till Columella av F. Gustafsson meddelade och belysta av VILH. LUNDSTRÖM	50—60
De abundantia sermonis Ammianei scr. HARALD HAGENDAHL	161—216
De nominibus Boeotorum in -ει(ς) hypocoristicis scr. TURE KALÉN	97—148
Den nyaste inskriftssamlingen I av HARRY ARMINI	41—49
Studier i romerska inskrifter 1—12 av HARRY ARMINI	149—159
Några reflexioner med anledning av en nyutgiven metrisk inskrift i Not. d. Scavi 1923 av VILH. LUNDSTRÖM	91—96
Romtopografiska bidrag 8—10 av HARRY ARMINI	82—90
Miscellanea:	
Småplock till Eunapiostexten ur cod. Laur. 86,7 av VILH. LUNDSTRÖM	160
Ad Ἀθηναίων πολιτείαν Aristotelis scr. GUNNAR RUDBERG	217—219
»Spesis prouincia« av VILH. LUNDSTRÖM	219—220
Indices	221—224

Digitized by Google

Original from
UNIVERSITY OF MICHIGAN

COLLABORABANT

in hoc uolumine conscribendo:

ARMINI, HARRY, in academia Gotoburgensi Docens.
HAGENDAHL, HARALD, Lector Joncopiensis.
HELM, RUDOLFUS, Professor Rostochiensis.
KALÉN, TURE, in univ. litt. Upsaliensi Docens.
LUNDSTRÖM, VILH., Professor Gotoburgensis.
RUDBERG, GUNNAR, Professor Christianiensis.
SUNDWALL, JOHANNES, Professor Aboensis.

Digitized by Google
Original from
UNIVERSITY OF MICHIGAN

De Eusebii in Chronicorum libro auctoribus.

Scripsit

Rudolfus Helm

Rostochiensis.

Hospitalitate gratissima Suecorum qua hospites, inprimis Germanos, colere solent ipse usus uellem aliquod munus haberem quod pro tot tantisque beneficiis redderem. Sed non habeo nisi Musae fructum eumque leuissimum, quem ex scriniis meis Erano Suecano pro erano praebeam. Eusebii enim chronicis quae Hieronymus uertit et auxit cum per multos iam annos operam nauem, quoad per sollicitudines prius belli, nunc pacis fieri potest, etiam quos auctores ille secutus sit in rebus afferendis inuestigare studui.

Nominat ipse in altera chronicorum parte qua regum seriem coniunxit cum rebus gestis, ut historiam litterasque Iudaeorum uetustiores esse ostenderet quam Graecorum — et de hac tantum parte ago — nonnullos scriptores, quorum tamen commemoratio non ita multum prodest, quia plurimorum opera temporum iniurias non tulerunt. Sunt autem in iis quos certe numquam legerit uelut quos ad Homeri aetatem definiendam laudat (Hier. p. 66 a ed. HELM), Crates, Eratosthenes, Aristarchus, Philochorus, cuius auctoritatem etiam aliis quattuor locis profert, ut res mythicas Euhemeri ratione declaret (p. 49 g 1, 54 e, 58 a), Apollodorus [1]; ex quibus quem potissimum ei notum fuisse putes Apollodorum chronographum, eum quoque in praeparatione euangelica X 12,17 (498 d) tantummodo in Clementis uerbis produxit, quemadmo-

[1]) Hieronymus addidit Archilochum auctorem mendo non ita insolito, cum uerba ἔτεροι κατὰ Ἀρχίλοχον (scil. Archilochi aetate) falso intellegeret.

Digitized by Google

Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

dum in priore chronicorum parte in Porphyrii et Diodori et Alexandri Polyhistoris uerbis eiusdem mentionem fecit (Eus. Chron. ed. J. KARST p. 89,5, 105,18, 4,18, 7,7); qua de causa etiam ueri dissimillimum est eum ex Apollodoro ipso petiuisse quod de Lycurgi legibus (p. 84 f) Lacedaemone susceptis adnotauit, praesertim cum manifestus in eo error insit. [1]) Etiam cetera Philochori testimonia eum non ipsum inspexisse, quamquam Triptolemi, Pirithoi, Bacchi, Minotauri fabulas se interpretari secundum illius explicationem dicit, sed ex Africano mutuatum esse iam GELZERUS [2]) suo iure coniecit. Sed omnes illos quos de Homeri aetate enumerat, similiter quamuis mutato ordine apud Clementem coniunctos legimus (Strom. I 117,1, p. 73,32 St.); sunt autem paene ad uerbum repetita illa ex Tatiano (c. 31 p. 32,1 Schw.):

Hier.	Tat.	Clem.
quidam eum, ex quibus Crates ante descensum Heraclidarum ponunt, Eratosthenes post centesimum annum Troianae captiuitatis, Aristarchus Ionica emigratione siue post ann. C ⟨XL⟩, Filochorus emigrationis Ionicae tempore sub Archippo Atheniensium magistratu et post captam Troiam ann. CLXXX, Apollodorus Atheniensis CCXL anno euersionis Ilii. extiterunt alii, qui modico antequam Olympiadae inciperent CCCC retro annis Troianae captiuitatis eum	*τούτων δὲ οἱ μὲν περὶ Κράτητα πρὸ τῆς Ἡρακλειδῶν καθόδου φασὶν αὐτὸν ἠκμακέναι, μετὰ τὰ Τρωϊκὰ ἐνδοτέρω τῶν ὀγδοήκοντα ἐτῶν· οἱ δὲ περὶ Ἐρατοσθένη μετὰ ἑκατοστὸν ἔτος τῆς Ἰλίου ἁλώσεως· οἱ δὲ περὶ Ἀρίσταρχον κατὰ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν, ἥ ἐστι μετὰ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἔτη τῶν Ἰλιακῶν· Φιλόχορος δὲ μετὰ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀρχίππου, τῶν Ἰλιακῶν ὕστερον ἔτεσιν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. οἱ δὲ περὶ Ἀπολλόδωρον μετὰ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν ἔτεσιν ἑκατόν, ὃ γένοιτ' ἂν ὕστερον τῶν Ἰλιακῶν ἔτεσι διακοσίοις τεσσαρά-*	*6. κἂν ἕπεσθαί τις βούληται τῷ γραμματικῷ Κράτητι καὶ λέγῃ περὶ τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον γεγονέναι μετὰ ἔτη ὀγδοήκοντα τῆς Ἰλίου ἁλώσεως . . . 7. Ἐρατοσθένης δὲ μετὰ τὸ ἑκατοστὸν ἔτος τῆς Ἰλίου ἁλώσεως τὴν Ὁμήρου ἡλικίαν φέρει. 2. Ἀρίσταρχος δὲ ἐν τοῖς Ἀρχιλοχείοις ὑπομνήμασι κατὰ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν φησὶ φέρεσθαι αὐτόν, ἣ ἐγένετο μετὰ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἔτη τῶν Τρωικῶν.*

[1]) Cfr. JACOBY, Apollodor. Chron. p. 122; fuit certe Aristotelis opinio (Plut. Lyc. 1) quae Apollodoro attributa est; ceterum Eusebius uarias de Lycurgi aetate sententias, ut solet, inter se opponit, quod significat addito 'hac aetate' ut p. 58e), 81b), non leges post mortem Lycurgi receptas esse dicit.

[2]) H. GELZER, Sext. Iul. Africanus, Leipzig 1898, I 130.

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:14 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

Hier.	Tat.	Clem.
fuisse putent, licet Archilochus XXIII Olympiadem et quingentesimum Troianae euersionis annum supputet	*κοντα. τινὲς δὲ πρὸ τῶν ὀλυμπιάδων ἔφασαν αὐτὸν γεγονέναι, τουτέστι μετὰ τὴν Ἰλίου ἅλωσιν ἔτεσι τετρακοσίοις. ἕτεροι δὲ κάτω τὸν χρόνον ὑπήγαγον, σὺν Ἀρχιλόχῳ γεγονέναι τὸν Ὅμηρον εἰπόντες· ὁ δὲ Ἀρχίλοχος ἤκμασε περὶ ὀλυμπιάδα τρίτην καὶ εἰκοστὴν . . . . ὕστερον τῶν Ἰλιακῶν ἔτεσι πεντακοσίοις.*	1. *ἀπὸ δὲ τῶν Τρωϊκῶν ἐπὶ τὴν Ὁμήρου γένεσιν κατὰ μὲν Φιλόχορον ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἔτη γίνεται ὕστερον τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας.* 3. *Ἀπολλόδωρος δὲ μετὰ ἔτη ἑκατὸν τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας*

Nonnulla uero iam in Homeri uita, quae Plutarchi nomine fertur, congesta sunt (II 3), ut Aristarchi et Cratetis testimonium et auctore omisso Eratosthenis opinio qua ille poeta centum annis post Troica uixisse putatur. Elucet igitur Eusebium non ipsum conquisiuisse quae de Homeri aetate illo loco collecta protulit, sed praeter Clementem, quem ipsum alio loco (p. 100,7, 105,3) ut secum congruentem, laudauit, Tatianum secutum esse. Neque magis Phanoclem aut Dinarchum poetas nouit Eusebius (p. 51 g, 54 e) nec legit Philistum (p. 58 e), cuius de Carthaginis conditae tempore opinionem exponit, aut Palaephatum, cuius interpretationes rerum fabulosarum inseruit (p. 50 d, 52 d, 53 g, 55 h, 56 f, 57 d, 62 h) aut Didymum, cuius *ξένη ἱστορία* ei materiam dedit ad Persei fabulam explicandam (p. 52 c). Dubito etiam de Euripidis uersu, cuius testimonium cum Africani uerbis recepit loco de quo paulo infra agemus (p. 37 d), quamquam alias fortasse fabulas scire poterat, quia etiam tum agebantur.[1])

Alios auctores singulis in rebus citauit, ut quasi specimen scientiae daret. Ita Platonis Timaeum adduxit doctrinam tantummodo prae se ferens (p. 29 f, 42 p), leges uel Minoem, ut Minois historiam illustraret (p. 57 a), Euthydemum Hydrae fabulae causa (p. 57 c), quamquam fieri poterat ut hos locos iam apud alium inueniret. Ex scriptoribus ecclesiasticis Tertullianum et Irenaeum adhibuit, hunc ut Iohannis apostoli aetatis ad Traiani tempora durantis testem (p. 193 h), illum Christi anni natalis (169 b)

---

[1]) Vide praep. euang. V 32,2 [227a].

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:14 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

et persecutionum Christianorum (176 g[1]), 195 a), Dionysium episcopum Alexandriae et Cyprianum de pestilentia rettulisse commemorat (219 a) huiusque epistulas laudauit[2]); Clementem Alexandrinum gaudet quod eadem de captiuitate Iudaeorum iudicasse docere licet (p. 100, 7, 105,5), Tatianum in praefatione, quam Hieronymus uertit, commemorauit (p. 7 *b*,21), in chronicis ipsis auctorem non laudauit, quamquam eum, ut supra uidimus, in aetate Homeri tractanda uidetur exscripsisse.[3]) Philonis autem Iudaei auctoritate utitur in Iudaeorum clade malisque enarrandis (p. 176 d, 177 e, 178 e), cum libros eius de legatione et Flaccum nominatim afferat (p. 176 d, 177 e). Biblia sacra eum in suum usum uocasse consentaneum est, ut dictum ex Pauli ad Galatas epistula (p. 23 d) attulit, Danielis prophetae identidem (114 f, 160 15,22, 161,14) mentionem fecit, denique Ezram de redeuntibus Hebraeis murisque urbis restitutis testem dixit (112 i, 114 f) et Zachariam prophetam aduocauit, quia septuaginta annos captiuitatem durasse questus est (p. 105,19). Maccabaeorum librum ipse fontem significat, ex quo quae post reditum Hebraeorum gesta essent hauserit (p. 113 a), cum ea quae antecederent ex diuinis scripturis se petiuisse profiteatur. Esther librum commemorat, ut regem quo regnante illa facta sint Artaxerxem Mnemonem fuisse explanet (p. 117 a). Ceterum quae ex historia Hebraeorum afferuntur, quantum quidem per breuitatem iudicare licet,re non uerbis cum sacrae scripturae libris consentiunt et ne Maccabaeorum quidem libri, quamquam una cum Josepho et Africano nominantur, ullo loco ipsi excerpti uidentur, quia nusquam fere tantam uerborum similitudinem Eusebiana ostendunt, ut necesse sit ad eam opinionem confugere.

Ex chronographis uero ipsis Manetho nominatur, ex quo Aegyptiorum regum seriem se protulisse dicit (p. 62,1, 121 h), cum lega-

[1]) Ad eundem Tertulliani locum relegat Eusebius hist. eccl. II 2, ubi uerba ipsa affert.

[2]) Eum tamen Sixti alterius tempora falso circumscripsisse, quamquam ex epistolis Cypriani quando ille mortuus esset cognoscere potuit, docuit HARNACK (Gesch. d. altchristl. Litt. II 1, 143).

[1]) Tatiani uerba ex Africano in Eusebii opus fluxisse, quod GELZER coniecit (Sext. Iul. Afr. I 22), eo sane refellitur, quod idem locus in praep. ev. X 11, 4 Tatiano adscribitur; nouit igitur certe eum Eusebius.

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:15 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

mus 'de tertio tomo Manetho' et 'hucusque Manetho', Castor, cuius ex libro de Argiuorum (p. 27 g, 45 a), de Sicyoniorum, de Atheniensium regno (p. 64 a f) summaria quaedam sumpsit, quae etiam priori parti inseruit (p. 83,15, 81,16, 85,30 ed. KARST), Phlegon *ὁ τὰς ὀλυμπιάδας συναγαγών* (174 d), qui quae de solis defectione et terrae motu narrauit, prorsus congruunt cum iis quae in passione Christi accidisse dicuntur, Porphyrius, cuius de Hesiodi aetate opinionem aliis opponit (p. 84 c, cf. 71 b, 87 f). Neque tamen quicquam de his omnibus erui potest, ne de Castore quidem, quem nonnulla ei praebuisse uerisimillimum putes, quoniam longiora illa testimonia ad uerbum exscripsit.

Aliquanto certius de Sexto Iulio Africano licet iudicare, quem ipse auctorem profert non modo in quaestionibus chronologicis (Eus. interpret. praef. 7 b 20, Chron. p. 86 g k), uerum etiam in historicis rebus ipsis (113 a), cum profiteatur se quae sequantur res ex libro Maccabaeorum et Iosephi et Africani sumpturum esse et cum Abgari regis tempora secundum illum adnotet (214 c); sed praeter illos locos saepius eum exscriptum esse alibi aliis ex causis conicere licet. Sic uerisimile fit episcoporum Romanorum seriem priorem Eusebium ab Africano mutuatum esse[1]), quia illi usque ad Africani tempora additi sunt anni quibus singuli episcopatus munus inissent. Accedit Eusebii ipsius testimonium qui in praeparatione euangelica (X 10) locum Africani[2]) interposuit, unde in Promethei fabulae interpretatione (p. 35 e) eum illius doctrinam secutum esse euincunt et sententiae et uerborum consensus, cum legamus (X 10,23): *μετὰ δὲ τέσσαρα καὶ ἐνενήκοντα ἔτη ἦν Προμηθεύς, ὥς τινες, ὅς πλάσσειν ἀνθρώπους ἐμυθεύετο· σοφὸς γὰρ ὢν εἰς παιδείαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἄγαν ἰδιωτείας μετέπλαττε* et apud Hieronymum: 'secundum quorundam opinionem his temporibus (cfr. 40 e, cui loco opponuntur uerba 'his temporibus'), fuit Prometheus, a quo homines factos esse commemorant. et re uera. cum enim sapiens esset, feritatem eorum et nimiam inperitiam ad humanitatem et scientiam transfigurabat'. Nec minus ad Africani auctoritatem pertinere quae exstant apud Hieronymum 104 c: 'Cambysen aiunt ab Hebraeis secundum Nabucho-

[1]) Vide HARNACK l. l. p. 127.

[2]) Afr. fr. 22 ex. p. 104,1 Routh.

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:15 GMT https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

donosor uocari, sub quo Iudith historia conscribitur' ex Syncelli uerbis efficitur his (P. 236b 448,3): *τοῦτον* (scil. Cambysen) *οἴονται τινες εἶναι Ναβουχοδονόσωρ δεύτερον τὸν κατὰ Ὁλοφέρνην καὶ Ἰουδίθ, ὡς καὶ Ἀφρικανός*.

Praeterea inter ea quae titulo *σποράδην* superscripto Syncellus enarrat, duae sunt partes quas *Ἀφρικανοῦ* esse inscriptio ipsa testimonio est. Quibuscum ad uerbum fere concinunt Eusebiana[1]); legimus enim

apud Hieronymum	apud Africanum
p. 37 c: *in Argis primus sacerdotio functus est Callithias Pirantis filius*	P. 149d (283,2): *Καλλίθυια Πείραντος ἐν Ἄργει πρῶτον ἱεράτευσε τῆς Ἥρας*[2])
37 d: *Atlans, frater Promethei, praecipuus astrologus fuit. qui ob eruditionem disciplinae etiam caelum sustinere dictus est. Euripides autem montem esse altissimum adfirmat, qui Atlans uocetur*	*τούτοις τοῖς χρόνοις Ἄτλας ὁ Προμηθέως ἀδελφὸς ἄριστος ἀστρολόγος διέλαμπεν, ὡς ἐπιστήμης ἕνεκεν τὸν οὐρανὸν αὐτὸν φέρειν πεφήμισται. Εὐριπίδης δὲ τὸν Ἄτλαντα ὄρος εἶναί φησιν ὑπερνεφές*
38 c: *his regnantibus Syrus fuisse perhibetur indigena, ex cuius uocabulo Syria nomen accepit*	P. 150 a (283,12): *τούτοις τοῖς χρόνοις Σύρος ἱστορεῖται γεγονέναι γηγενής, οὗ ἐπώνυμος ἡ Συρία*
40 e: *quidam scribunt Prometheum et Epimetheum et Atlantem fratrem Promethei et Argum cuncta cernentem et Io filiam Promethei his fuisse temporibus, alii uero aetate Cecropis, nonnulli ante Cecropem annis LX siue nonaginta*	*καὶ περὶ Προμηθέως δὲ καὶ Ἐπιμηθέως τὸ αὐτὸ διαφόρως ἱστοροῦσι καὶ Ἄτλαντος Ἄργου τε <τοῦ πανόπτου> καὶ Ἰοῦς τῆς Προμηθέως θυγατρὸς [καὶ πανόπτου]*[3]). *οἱ μὲν γὰρ ὅτι κατὰ Κέκροπα τὸν διφυῆ γεγόνασιν, οἱ δ' ὅτι πρότερον ἔτεσιν ξ', ἄλλοι δὲ ϛ'*
in altero loco[4])	
114 g: *initium belli Peloponnesiaci*	P. 257 b (489,3): *ὁ Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων πόλεμος . . .*

---

[1]) Cfr Gelzer, Sext. Iul. African. I 125.

[2]) Africani locus satis demonstrat Eusebium scribere non potuisse, id quod Fotheringham, Eusebii chron. can. Londin. 1923 p. 51 proposuit: *Καλλίθυια Σπείραντος*, praesertim cum etiam in praep. euang. III 8, 1 (99 b) eiusdem *Πείραντος* mentionem fecerit Plutarchi afferens uerba: *λέγεται δὲ καὶ Πείρας . . . τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Καλλίθυιαν ἱέρειαν καταστήσας . . .*, sed errauisse Hieronymum unum, quia *πρῶτον* femininum genus non ostendebat.

[3]) *πανόπτου* suo loco extrusum in falsum inrepsisse docet sententia ipsa et confirmat Hieronymus.

[4]) Examinauit et inter se contulit locos Syncelli et Hieronymi Gelzer p. 180 sqq.

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:15 GMT https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

apud Hieronymum	apud Africanum
h: *Bacchylides carminum scriptor agnoscitur*	c (489,7) *Βακχυλίδης μελοποιὸς ἐγνωρίζετο*
115 a: *Athenienses pestilentia laborant*	*'Αθηναίους ἐπίεσεν ὁ λιμός* (l. *λοιμός*)
d: *Eupolis et Aristofanes scriptores comoediarum agnoscuntur*	*Εὔπολις καὶ 'Αριστοφάνης κωμικοί...*
e: *ex Aetna monte ignis erupit*	(489,14) *πῦρ ἐκ τῆς Αἴτνης ἐν τοῖς κατὰ Σικελίαν τόποις ἐρράγη*
114 d:... *Gorgias Hippiasque et Prodicus et Zeno et Parmenides philosophi insignes habentur*	(489,12) *Γοργίας καὶ 'Ιππίας καὶ Πρόδικος, ὥς δέ τινες, καὶ Ζήνων καὶ Παρμενίδης κατά τούτους ἤκμαζον.*
115 f: *terrae motu aput Locros scissa Atalante facta est insula*	(489,15) *σεισμῶν γεγονότων ἡ πρὸς Λοκροῖς 'Αταλάντη σχισθεῖσα νῆσος ἐγένετο*
115 h: *Lacedaemonii et Athenienses foedus percutiunt*	*Λακεδαιμόνιοι καὶ 'Αθηναῖοι ἐσπείσαντο*
i: *Eudoxus Cnidius clarus habetur*	*Εὔδοξος ὁ Κνίδιος ἐγνωρίζετο*[1])
k: *Lacedaemonii uer sacrum Heracliam destinantes urbem condunt*	*Λακεδαιμόνιοι ἀπῴκισαν 'Ηράκλειαν*
116 a: *clades quae in Sicilia Atheniensibus accidit*	*'Αθηναίων συμφορὰ ἐν Σικελίᾳ*
117 c: *Athenienses sustinent tyrannidem*	*'Αθηναῖοι ἐτυραννήθησαν*
g: *Alcibiaden Farnabazus interficit*	*'Αλκιβιάδην ἀνεῖλε Φαρνάβαζος*
h: *Cyri regis ascensus, de quo scribit Xenofon* (cfr. 118a *Xenofon filius Grylli*)	*Κύρου Πέρσου ἀνάβασις, ἣν ἱστορεῖ Ξενοφῶν ὁ Γρύλλου*
k: *Athenienses XXIIII litteris uti coeperunt, cum antea XVI tantum litteras haberent*	(490,6) *'Αθηναῖοι τὰ κδ' 'Ελληνικὰ γράμματα κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἐχρήσαντο, ις' μόνα ὄντα πρότερον*
i: *tyranni Athenis oppressi*	*οἱ ἐν 'Αθήναις τύραννοι κατελύθησαν*

Quae sequuntur apud Syncellum quamquam nonnulla ex iis item Africano attribuit GELZER, ego quidem magnopere dubito. Syncellus enim sua ex compluribus auctoribus congessit siue ab alio congesta transscripsit.[2]) Atqui quae post tyrannos Athenis oppressos affert, repetunt ea quae antecedunt, cum denuo Atheniensium cladem, Cyri expeditionem, tyrannorum finem legamus quamuis uerbis paulo amplificatis, uelut *Κῦρος ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν 'Αρταξέρξην ἀπὸ τῆς 'Ελλάδος ἀνελθὼν ἀναιρεῖται, ὡς ἱστορεῖ*

[1]) Ex alio auctore Eusebius p. 118 i inseruit: *Eudoxus astrologus agnoscitur,* quod etiam Syncellus P. 258 b (491,1) exhibet.

[2]) GELZER l. l. II 185, 191.

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:16 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized
Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

Ξενοφῶν ὁ τὴν ἀνάβασιν, ὃς ἡγήσατο τῶν μυρίων ἐν τῇ καθόδῳ et *οἱ τέσσαρες* (*Δ*, corr. *Λ*) *ἐν Ἀθήναις κατελύθησαν τύραννοι*. Apparet igitur uel haec uel illa Africani non esse, etiamsi omnia uno tenore legantur. Iam quae haec excipiunt de terrae motu, fortasse ex eo sumpsit Eusebius:

Hier. 119c: *magno terrae motu facto Helica et Bura Peloponnesi urbes absorptae sunt*	Sync. P. 258b (490,17): *Ἑλίκη καὶ Βοῦρα πόλεις ἐν Ἀχαΐᾳ ἤτοι Πελοποννήσῳ κατεπτώθησαν* (*κατεπόθησαν* Scaliger) *μεγάλῳ σεισμῷ, ὧν ἔτι κατὰ θάλασσαν ἴχνη φαίνεται τοῖς πλέουσιν* . . .

Sed Syncelli de Eudoxo, Carthaginiensium bello, Scipione adnotationes, quia illa mera repetitio, haec uero inepta est, non habemus cur Africano acceptum referamus; nam aut supra scripsit: *Εὔδοξος ὁ Κνίδιος ἐγνωρίζετο* aut hic *Εὔδοξος ἀστρολόγος ἐγνωρίζετο*. At inde ab Socratis morte (491,5) quae adnotat Syncellus, in iis afferendis ad Africanum uidetur redisse; nam tempore artissime coniuncta sunt cum eis quae supra de Cyri expeditione, Atheniensium tyrannis, litteris Atheniensibus explicauit (490,8); legimus autem:

Hier. 118b *Socrates uenenum bibit*[1])	Sync. P. 258b (491,5): *Σωκράτης ἐξ ἀνοίας Ἀθηναίων ἀποθνήσκει, κατακριθεὶς πιεῖν τὸ κώνειον*
c: *templum rursum Efesi incensum*	*ὁ ἐν Ἐφέσῳ ναὸς αὖθις ἐνεπρήσθη*
e: *Diogenes Cynicus agnoscitur*	*Διογένης κυνικὸς φιλόσοφος ἐγνωρίζετο*
g: *Dionysius in tyrannide perseuerat* (cfr. 118 b: *Dionysius Syracusis tyrannidem exercet*)	*Διονύσιος Σικελίας ἐτυράννει*
119g: *Plato et Xenofon nec non et alii Socratici clari habentur*	*Πλάτων καὶ ἄλλοι Σωκρατικοὶ φιλόσοφοι ἤνθουν*
118k: *Galli Senones*[2]) *Romam inuaserunt excepto Capitolio*	*Γαλάται καὶ Κέλται Ῥώμης ἐκράτησαν πλὴν τοῦ Καπετωλίου*
119a: *Euagoras in furorem uersus*[3]) *cum regnaret Cypri*	*Εὐαγόρας βασιλεύων τῆς Κύπρου ἐξέστη*

---

[1]) Armenius exhibet: 'Sokrates trank das Konion, das ist Schierling, und starb', unde uidetur elucere Eusebium scripsisse *Σωκράτης τὸ κώνειον πιὼν ἀπέθανε*, Hieronymum autem aut eius librarios 'et mortuus est' omisisse.

[2]) 'Galli Senones' Hieronymus ex Eutropio I 20, 2 petiuit.

[3]) Hieronymus falso *ἐξέστη* interpretatus est Eusebianum, quamquam mirum quod Armenius eundem in errorem incidit.

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:16 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized

Digitized by Google

Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

d: *Praenestini a Romanis uicti aput flumen Alliam per Quintium Cincinnatum* [1])	*Πρεσεντίνους* (*Πραινεστίνους* Scaliger) *ἐνίκησαν Ῥωμαῖοι*
f: *Isocrates rhetor agnoscitur*	*Σωκράτης* (l. *Ἰσοκράτης*) *σοφιστὴς ἤκμαζε*
120 b: *Dionysius rex Siciliae XVIII anno moritur; post quem iunior Dionysius regnum inuadit*	*Διονύσιος τύραννος Σικελίας ἀπέθανε κρατήσας ἔτη ιη' μεθ' ὃν ὁ δεύτερος υἱὸς αὐτοῦ Διονύσιος ὁ νεώτερος κτλ.*
c: *Aristoteles XVIII aetatis annum agens Platonis auditor est*	*Ἀριστοτέλης Πλάτωνι ἐμαθήτευσεν ἀπὸ ιζ' ἔτους τῆς ζωῆς αὐτοῦ*

Attamen ne sic quidem illae duae partes Africani quae uideri possunt inter se coeunt, quia in utraque Socratis uel potius Isocratis commemoratio inest [Sync. P. 257 d (490,5) *Σωκράτης ῥήτωρ, Κτησίας, Διόδωρος ἐγνωρίζοντο* et 258 c (491,15): *Σωκράτης σοφιστὴς ἤκμαζε* Hier 117 d: *Isocrates rhetor agnoscitur* 119 f: *Isocrates rhetor agnoscitur*], nisi forte existimamus iam apud Africanum ex uariis auctoribus bis idem receptum esse, quod Eusebius certe fecit. Quo apparet non ita facile diuersas partes, ex quibus Syncellus opus suum conglutinauit, dispesci posse, ne eas quidem quibus Africani nomen inscriptum est. Eo magis dubitare licet in multis illis aliis adnotationibus quae apud Syncellum cum Eusebianis consentiunt, quoniam discerni nequit utrum ex Eusebio ipso an ex eius auctore receptae sint. Quod GELZERUS certe conatus est.[2])

Praeterea Syncellus narrationi rerum quae apud Hebraeos gestae sunt post mortem Alexandri inscripsit *κατὰ Ἀφρικανόν* P. 276 d (527, 17), ubi legimus eadem atque apud Hieronymum:

Hier. 137 e *Simon praepositus templi Hierosolymarum ad Apollonium Foenices ducem confugiens multis ei muneribus repromissis sacerdotium sibi uindicare coepit. quo Seleucus auditoHeliodorum mittit ad negotium peruidendum. qui cum in Iudaeam*	Sync. 526,4: *Σίμων τις προστάτης τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναοῦ προσφεύγει Ἀπολλωνίῳ στρατηγῷ Φοινίκης τὴν ἀρχιερωσύνην ἑαυτῷ περιποιούμενος καὶ τὰ τοῦ ἱεροῦ χρήματα προδώσειν ὑπισχνούμενος, ἅτινα μαθὼν ὁ Σέλευκος διὰ τοῦ Ἀπολλωνίου πέμπει Ἡλιόδωρον τὸν ἐπὶ τῶν πραγμάτων,*

[1]) Hieronymus nonnulla ex Eutropio II 2 addidit; nominis mendum, quod Syncellus praebet, idem Armenii exemplar offert, unde tamen concludere non licet Eusebium ipsum nomen corrupisse (uide GELZER l. l. p. 183).

[2]) l. l. I 183 sqq.

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:16 GMT https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

uenisset, inique iudicans et multa perperam gerens diuinis aduersum se signis deterretur et ad Seleucum reuertitur. Onias autem sacerdos curauerat, ut Simon profugus fieret	*ὃς θείαις μάστιξι παιδευθεὶς κενὸς ἐπανῆλθεν. Ὀνείας δὲ ὁ ἀρχιερεὺς διαπράττεται φυγαδευθῆναι τὸν Σίμωνα*

Nec minus concinunt cum Eusebianis ea quae *Ἀφρικανοῦ περὶ τῶν Ὑρκανῷ καὶ Ἀντιγόνῳ συμβάντων καὶ περὶ Ἡρώδου τοῦ τε Σεβαστοῦ καὶ Ἀντωνίου καὶ Κλεοπάτρας* dicuntur Sync. P. 307 b (581,4):

Hier.	Sync.
162 e: *Antonius Cleopatrae Arabiam tradidit*	P. 308 a (583,2): *Ἀντώνιος… Ἀραβίαν Κλεοπάτρᾳ παρέδωκε*
163 f: *Nicopolis iuxta Actium condita et agon Actius constitutus*	P. 308 c (583,17): *Νικόπολις ἡ κατὰ Ἀκτίαν ἐκτίσθη καὶ Ἄκτια ὁ ἀγὼν ἐτέθη*
162 h: *Aegyptus fit Romana prouincia. quam primus tenuit C. Cornelius Gallus…*	583,18: *πρῶτος ἡγεμὼν Αἰγύπτου πέμπεται Γάλλος Κορνήλιος…*
163 a: *usque ad Cleopatram qui uocabantur Lagidae in Aegypto regnauerunt*	584, 1 *μέχρι τοῦδε οἱ Λαγίδαι*
163 e: …. *Augustus Romam ingressus et Cleopatrae liberi Sol et Luna ante currum ducti*	583,16: *τότε Κλεοπάτρας υἱοὺς Ἥλιον καὶ Σελήνην… συνέλαβεν ὁ Σεβαστός*

Restat Iosephus quem chronica ipsa testem locupletem prae se ferunt, cum una cum Maccabaeorum libro et Africano nominetur (Hier. p. 113 a), quod quae apud Hebraeos post reditum gesta sint exhibeat. Sed etiam antea de Tyro condita laudatur (55 c): *Tyrus condita ante templum Hierosolymarum ann. CCXL, ut scripsit Iosephus in III* (Arm.: in II); legitur autem Ant. VIII 62 *ἀπὸ δὲ τῆς οἰκίσεως Τύρου εἰς τὴν οἰκοδομίαν τοῦ ναοῦ διεγεγόνει χρόνος ἐτῶν τετταράκοντα καὶ διακοσίων*. Praeterea quater ut auctor eorum quae referuntur nominatur (175,11, 178,18, 181,17, 187,3). Et hunc saltem, quia libri eius exstant, cum Eusebii uerbis comparare possumus. Concinunt autem inter se:

Hier. 22 a: *Iobel autem apud eos quinquagenarius annus uocatur*	Ant. III 282: *καλεῖται δὲ ὑφ' Ἑβραίων ὁ πεντηκοστὸς ἐνιαυτὸς ἰώβηλος*[1])
36 c: *CX anno Ioseph moritur. post cuius interitum Hebraei Aegyptiis seruierunt ann. CXLIII. fiunt autem omnes anni, quos Hebraei in Aegypto fecerunt, CCXV, qui ab eo tempore computantur, quo Iacob cum filiis suis descendit in Aegyptum*	II 198: *τελευτᾷ δ' οὗτος ἔτη βιώσας ἑκατὸν καὶ δέκα.* 318: *κατέλιπον δὲ τὴν Αἴγυπτον. . . τῆς Ἰακώβου μεταναστάσεως εἰς τὴν Αἴγυπτον γενομένης διακοσίοις πρὸς τοῖς δεκάπεντε ἐνιαυτοῖς ὕστερον*[2])

Sed haec unica sunt quae in priore parte canonis ad Iosephum uidentur pertinere; cetera ex historia Hebraeorum prolata, quamquam certe etiam in illius antiquitatibus inueniuntur, tamen uerbis non tam similia sunt, ut ea inde petita credas. Immo etiam hic illic differunt a Iosephi narratione, ut Hier. 98 a anno tertio regis Ioacim Iudaeam Nabuchodonosor cepisse dicitur, quemadmodum apud prophetam Danielem legitur 1,1: *anno tertio regni Ioakim regis Iuda uenit Nabuchodonosor rex Babylonis in Ierusalem,* cum Iosephus accurate octauum annum significet (Ant. X 87): *τέταρα δ' ἔτη βασιλεύοντος ἤδη τοῦ Ναβοχοδονοσόρου ὄγδοον ἦν τῷ Ἰωακίμῳ. . . . καὶ στρατεύει μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους ὁ Βαβυλώνιος.* At a temporibus Hellenisticis uerum esse illud Eusebii ipsius testimonium[3]) saepius cognoscimus, id quod iam nonnullis de rebus optime euicit Aemilius Schuerer[4]), quamquam quaestio est utrum quae chronica praebent ex Iosepho ipso hausta sint an ex alio scriptore qui illum adhibuerat

---

[1]) Leuit. 25,11 legitur tantummodo: *iubilaeus est et quinquagesimus annus.* Iuelicher, qui posteriores de iubilaeis adnotationes ut additamenta excludendas censet (Phil. Wochenschr. XLIV, 1924, 531), non satis exponit, num etiam has priores (u. ind. editionis meae p. 200) delendas putet.

[2]) Exod. 12, 40: *habitatio filiorum Israel, qua manserunt in Aegypto, fuit quadringentorum triginta annorum* (Septuag: τετρακόσια τριάκοντα πέντε, om. πέντε cod. Alex. Ambros.), unde efficitur Eusebium in numero Iosephum potius pro auctore habuisse.

[3]) Hier. 113 a: *ea uero quae post haec aput eos gesta sunt, exhibebimus de libro Maccabaeorum et Iosephi et Africani scriptis.*

[4]) Zeitschr. f. wissenschaftl. Theologie, Leipz. 1898, XLI p. 21 sqq.

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:17 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

auctorem; multo autem latius patet illa similitudo non modo sententiarum, uerum etiam uerborum. Sic legimus:

Hier. 125g: *Ptolemaeus, Lagi filius, Hierosolymis et Iudaea in dicionem suam dolo redactis plurimos captiuorum in Aegyptum transtulit*	Sync.[1]) P. 271 c (515,18) Πτολεμαῖος ὁ Λάγου δόλῳ παραλαβὼν τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπάτῃ πολλοὺς ἐκ τῆς Ἰουδαίας μετῴκισεν εἰς Αἴγυπτον	Ios. Ant. XII 4: μετέσχε δ᾽οὗτος καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα δόλῳ καὶ ἀπάτῃ χρησάμενος. 7: πολλοὺς αἰχμαλώτους λαβὼν... κατῴκισεν ἅπαντας εἰς Αἴγυπτον ἀγαγών
127e: *Iudaeorum pontifex maximus Simon Oniae filius clarus habetur. cui cognomentum iusto fuit propter sollicitam in deum religionem et in ciues suos pronam clementiam*	P. 276c (525,12): Ἰουδαίων ιβʹ ἀρχιεράτευσε Σίμων υἱὸς Ὀνείου	XII, 43: τελευτήσαντος Ὀνίου τοῦ ἀρχιερέως ὁ παῖς αὐτοῦ Σίμων γίγνεται διάδοχος, ὁ καὶ δίκαιος ἐπικληθεὶς διά τε τὸ πρὸς τὸν θεὸν εὐσεβὲς καὶ τὸ πρὸς τοὺς ὁμοφύλους εὔνουν.
128e: *Seleucus in eas urbes quas exstruxerat, Iudaeos transfert, ius eis ciuium et municipalem ordinem cum Graecis aequali honore concedens*	P. 274 a (520.10) Σέλευκος ἐν ταῖς νέαις πόλεσιν Ἰουδαίους συνῴκισεν Ἕλλησι	XII, 119: Σέλευκος ὁ Νικάτωρ ἐν αἷς ἔκτισε πόλεσιν ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ τῇ κάτω Συρίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ μητροπόλει Ἀντιοχείᾳ πολιτείας αὐτοὺς ἠξίωσε καὶ τοῖς ἐνοικισθεῖσιν ἰσοτίμους ἀπέφηνε Μακεδόσι καὶ Ἕλλησι
128f: *Iudaeorum pontifex Eleazarus, frater Simonis, suscepit templi ministerium filio Simonis Onia paruo admodum derelicto*	P. 269 c (512,11): Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσεν θʹ Ἐλεάζαρ Σίμωνος ἀδελφὸς ἀντ᾽ Ὀνείου παιδὸς Σίμωνος νηπίου καταλειφθέντος	XII, 44: ἀποθανόντος δὲ τούτου καὶ νήπιον υἱὸν καταλιπόντος τὸν κληθέντα Ὀνίαν, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἐλεάζαρος... τὴν ἀρχιερωσύνην παρέλαβεν
131h: *Iudaeorum pontificatum post Eleazarum auunculus eius Manasses accipit*		XII, 157: τελευτήσαντος γὰρ Ἐλεαζάρου τὴν ἀρχιερωσύνην ὁ θεῖος αὐτοῦ Μανασσῆς παρέλαβε

[1]) Vbi similia sunt et ob eam causam Eusebiana continere uidentur, uerba Syncelli addimus aut Chronici Paschalis aut Anonymi Matritensis (ed. BAUER, Lips. 1909).

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:17 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

132b: *Iudaeorum pontifex Onias, Simonis Iusti filius, clarus habetur. qui consueta Ptolemaeo tributa non reddens ad iram eum impulit, uerum Iosephus uir inter suos nobilis legatus a Iudaeis ad Ptolemaeum missus, cum familiaritatem regis ob plurima in eum meruisset obsequia, dux Iudaeae et regionum finitimarum constituitur.*	An. Matr. 40,9: Ἰουδαίων Ὀνίας ἀρχιερεὺς Σίμωνος υἱὸς τοῦ κληθέντος δικαίου ἐγνωρίζετο, ὃς τὸν συνήθη φόρον μὴ παρέχων βασιλεῖ Πτολεμαίῳ εἰς ὀργὴν αὐτὸν ἐκίνησεν. Ἰώσηπος δέ τις ἀνὴρ ἐπιφανὴς φιλωθεὶς τῷ Πτολεμαίῳ καὶ θεραπεύσας αὐτοῦ τὴν ὀργὴν στρατηγὸς τῆς Ἰουδαίας καθίσταται.	XII, 157: Ὀνίας τὴν τιμὴν ἐξεδέξατο, Σίμωνος υἱὸς ὢν τοῦ δικαίου κληθέντος... 158 οὗτος ὁ Ὀνίας... τὸν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ φόρον, ὃν τοῖς βασιλεῦσιν οἱ πατέρες αὐτοῦ ἐτέλουν ἐκ τῶν ἰδίων... μὴ δοὺς εἰς ὀργὴν ἐκίνησε τὸν βασιλέα Πτολεμαῖον... 160: Ἰώσηπος δέ τις... δόξαν ἔχων παρὰ τοῖς Ἱεροσολυμίταις κτλ.
135b: *Antiochus rex Syriae uicto Filopatore Ptolemaeo Iudaeam sibi sociat*	[Sync. P. 282 d (537,1)] An. Matr. 40,18 ὁ δὲ Ἀντίοχος τῆς Συρίας βασιλεύσας τὸν Φιλοπάτορα Πτολεμαῖον νικήσας προσάγεται τὴν Ἰουδαίαν	XII, 131: νικήσας... τὸν Πτολεμαῖον ὁ Ἀντίοχος τὴν Ἰουδαίαν προσάγεται
135d: *Iudaeorum pontifex maximus Onias filius Simonis insignis habetur. ad quem Lacedaemoniorum rex Arius legatos mittit*	cfr. I Macc. 12,7 (Ed. Meyer, Ursprung u. Anfänge des Christentums II 30)	XII 225: τελευτήσαντος δὲ καὶ τούτου ὁ υἱὸς αὐτοῦ διάδοχος τῆς τιμῆς αὐτοῦ Ὀνίας γίνεται, πρὸς ὃν ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς Ἄρειος πρεσβείαν τ' ἔπεμψε καὶ ἐπιστολάς
135f: *Ptolemaeus Epifanes Scopa principe militiae destinato Iudaeam capit et plurimas Syriae ciuitates*	P. 283 a (537,11) Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἄλλας πόλεις τῆς Συρίας πέμψας ἐχειρώσατο διὰ Σκόπα στρατηγοῦ	XII 131: τελευτήσαντος δὲ τοῦ Φιλοπάτορος ὁ παῖς αὐτοῦ μεγάλην ἐξέπεμψε δύναμιν καὶ στρατηγὸν Σκόπαν ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ κοίλῃ Συρίᾳ, ὃς πολλάς τ' αὐτῶν πόλεις ἔλαβε καὶ τὸ ἡμέτερον ἔθνος
136b: *Antiochus Scopa superato Syriae urbes recipit et Iudaea ei uoluntate coniungitur*	Sync. P. 283 a (537,13)	XII 132: Σκόπαν Ἀντίοχος νικᾷ. 133: Ἀντιόχου χειρωσαμένου τὰς ἐν τῇ κοίλῃ Συρίᾳ πόλεις... ἑκουσίως αὐτῷ προσέθεντο οἱ Ἰουδαῖοι

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:17 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized

Digitized by Google

Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

136d: *Antiochus Iudaeorum erga se cognita uoluntate magnis eos muneribus donat et per epistolas crebris laudibus prosequitur.*	Sync. P. 283 a (537,14)	XII 134: ὁ οὖν Ἀντίοχος δίκαιον ἡγησάμενος τὴν τῶν Ἰουδαίων πρὸς αὐτὸν σπουδὴν καὶ φιλοτιμίαν ἀμείψασθαι γράφει... μαρτυρῶν τοῖς Ἰουδαίοις ὑπὲρ ὧν εὖ πρὸς αὐτὸν πάθοι καὶ τὰς δωρεὰς ἃς ὑπὲρ τούτων διέγνω παρασχεῖν αὐτοῖς ἐμφανίζων
136g: *Antiochus in amicitiam Ptolomaei regressus pacem cum eo facit et Cleopatra filia sua uxore ei tradita dotis nomine Syriam Foenicem Samariam Iudaeamque concedit*	Chron. Pasch. P. 177 b (334,18) An. Matr. 41,5: Ἀντίοχος φιλωθεὶς Πτολεμαίῳ σπονδὰς πρὸς αὐτὸν ἐποιήσατο καὶ Κλεοπάτραν τὴν αὐτοῦ θυγατέρα ἐκδίδωσιν αὐτῷ πρὸς γάμον παραχωρήσας αὐτῷ προικὸς (Chron. Pasch. φερνῆς) ὀνόματι Συρίαν καὶ Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν καὶ Ἰουδαίαν	XII 154: φιλίαν καὶ σπονδὰς πρὸς τὸν Πτολεμαῖον Ἀντίοχος ἐποιήσατο καὶ δίδωσιν αὐτῷ τὴν θυγατέρα Κλεοπάτραν πρὸς γάμον παραχωρήσας αὐτῷ τῆς Κοίλης Συρίας καὶ Σαμαρείας καὶ Ἰουδαίας καὶ Φοινίκης φερνῆς ὀνόματι
138a: *Hyrcanus, Iosephi ducis Iudaeae filius, cum ad Ptolemaeum perrexisset, honorifice ab eo susceptus est, uerum fratres eius seditione contra eum mota magnarum calamitatum Iudaeae genti causa extiterunt*	Sync. P. 283 a (537,16): Ὑρκανὸς Ἰωσήπου παῖς στρατηγοῦ τῶν Ἰουδαίων πρὸς Πτολεμαῖον ἐλθὼν καλῶς ὑπεδέχθη. οἱ δὲ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν στασιάσαντες μεγάλης ταραχῆς αἴτιοι γεγόνασιν Ἰουδαίοις	XII 197: τῶν πρεσβυτέρων... τὸν ἀδελφὸν Ὑρκανὸν πέμπειν συμβουλευσάντων... καλεῖ τὸν Ὑρκανὸν κτλ. 221: ἀκούσαντες δ' οἱ ἀδελφοὶ τούτων τετυχηκότα τὸν Ὑρκανὸν παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ μετὰ μεγάλης ἐπανερχόμενον τιμῆς ἐξῆλθον... διαφθεροῦντες αὐτόν. 222: ἄλλους τε τῶν σὺν αὐτοῖς πολλοὺς ἀπέκτεινε καὶ δύο τῶν ἀδελφῶν
139b: *Antiochus Epifanes cum de regione Ptolemaeorum, quam subito inuaserat, senatus praecepto recessisset,*	P. 286 d (544,3) Ἀντίοχος οὗτος πατάξας Αἴγυπτον καὶ πρὸς τὸν Φιλομήτορα Πτολεμαῖον πολεμήσας εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπανῆλθε, τὴν	XII 237: ἀποθανόντος καὶ Ὀνίου τοῦ ἀρχιερέως τἀδελφῷ αὐτοῦ τὴν ἀρχιερωσύνην Ἀντίοχος δίδωσιν... 238 Ἰησοῦς

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:17 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

Iudaeam uenit ibique Iesu, cui et Iasoni, fratri Oniae, pontificatum tradidit. quo deinde expulso Oniam cognomento Menelaum successorem ei dedit. itaque ob sacerdotii dignitatem orta seditione inter principes ingentium miseriarum semina pullulauerunt

ἀρχιερωσύνην τε Ἰησοῦ τῷ καὶ Ἰάσονι ἐνεχείρισεν ἀδελφῷ Ὀνείου καὶ πάλιν ἐκβαλὼν αὐτὸν ἀδελφῷ τε καὶ Μενελάῳ δέδωκεν. οἱ δὲ στασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους κακῶν μεγάλων αἴτιοι γεγόνασιν Ἰουδαίοις An. Matr. 41,15: Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς τῇ τῶν Πτολεμαίων ἐπιτίθεται βασιλείᾳ, κωλυθεὶς δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων ἐπάνεισι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. ἔνθα γενόμενος τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀρχιερωσύνην Ἰησοῦ τῷ καὶ Ἰάσωνι ἀδελφῷ Ὀνίου δίδωσι καὶ ἔπειτα τούτου ἀφελόμενος Ὀνίᾳ τῷ καὶ Μενελάῳ αὐτὴν ἐγχειρίζει, οἳ καὶ στασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους μεγάλων κακῶν αἴτιοι τῇ Ἰουδαίᾳ κατέστησαν

δὲ (οὗτος γὰρ ἦν ἀδελφὸς τοῦ Ὀνίου) τὴν ἀρχιερωσύνην ἀφῃρέθη . . . τοῦ βασιλέως . . . δόντος αὐτὴν τῷ νεωτάτῳ αὐτοῦ ἀδελφῷ Ὀνίᾳ τοὔνομα. ὁ μὲν οὖν Ἰησοῦς Ἰάσονα ἑαυτὸν μετωνόμασεν, ὁ δὲ Ὀνίας ἐκλήθη Μενέλαος. στασιάσαντος οὖν τοῦ προτέρου ἀρχιερέως Ἰησοῦ πρὸς τὸν μετὰ ταῦτα κατασταθέντα Μενέλαον κτλ. 244: ἀπεκρούσθη δ' οὐ τῆς Ἀλεξανδρείας μόνον (Antiochus), ἀλλὰ καὶ τῆς ὅλης Αἰγύπτου, Ῥωμαίων αὐτῷ παραγγειλάντων ἀπέχεσθαι τῆς χώρας

139c: *Antiochus Iudaeorum legem impugnat ac primum quidem omnem eorum prouinciam ad idololatriam compellens qui parere noluerant enecat. postea uero Hierosolymam ascendens templum et uasa Dei quae ministerio fuerant consecrata, uastat. in templo Iouis Olympii simulacrum ponit. in Samaria super uerticem montis Garizi Iouis peregrini delubrum aedificat ipsis Samaritanis, ut id faceret, precantibus. uerum hoc in tempore Mattathias quidam ex sacer-*

P. 286 a (542,21): Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς . . . (543,3) τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐκπορθεῖ καὶ τὸν ναὸν βεβηλοῖ Διὸς Ὀλυμπίου βδέλυγμα ἀναστηλώσας ἐν αὐτῷ . . . τά τε ἱερὰ σκεύη ἀφαιρεῖται καὶ ἑλληνίζειν ἀναγκάζει τοὺς Ἰουδαίους. ἐφ' οἷς Ματθίας ὁ ἱερεὺς ζηλώσας σὺν τοῖς υἱοῖς . . . κατηγωνίσαντο τοῦ τυράννου 543,15: Ἀσαμωναῖοι λέγονται οἱ ἐκ Ματαθίου, διότι ὁ πατὴρ αὐτῶν Ἀσαμωναῖος ἐλέγετο, ᾤκει δὲ ἐν κώμῃ Μωδείμ.

XII 248: συνέβη δὲ . . . ὀλυμπιάδι ἑκατοστῇ καὶ πεντηκοστῇ καὶ τρίτῃ . . . ἀναβῆναι τὸν βασιλέα εἰς Ἱεροσόλυμα . . . 250: περιδύσας οὖν τὸν ναὸν ὡς καὶ τὰ σκεύη τοῦ θεοῦ βαστάσαι . . . 253 ἠνάγκασε δ' αὐτοὺς ἀφεμένους τῆς περὶ τὸν αὐτῶν θεὸν θρησκείας τοὺς ὑπ' αὐτοῦ νομιζομένους σέβεσθαι 255: οἱ δὲ δοκιμώτατοι καὶ τὰς ψυχὰς εὐγενεῖς οὐκ ἐφρόντισαν αὐτοῦ . . . καὶ διὰ τοῦτο . . . ἀπέθνησκον. 257: . . . οἱ Σαμαρεῖται . . . οὐκέθ' ὡμολόγουν . . . τὸν ἐν Γαριζεὶν ναὸν τοῦ μεγίστου

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:18 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

dotibus, filius Asamonaei uico Modeim aduersum Antiochi duces arma corripiens, fultus etiam auxilio filiorum leges patrias uindicauit Olympiade CLIII

θεοῦ 261: (ex epistula Samaritanorum) *ἀξιοῦμεν ... προσαγορευθῆναι ... τὸ ἀνώνυμον ἱερὸν Διὸς Ἑλληνίου* 262: *ταῦτα τῶν Σαμαρειτῶν δεηθέντων κτλ.* 215: *κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἦν τις οἰκῶν ἐν Μωδεεῖ κώμῃ τῆς Ἰουδαίας ὄνομα Ματταθίας, υἱὸς Ἰωάννου τοῦ Συμεῶνος τοῦ Ἀσαμωναίου, ἱερεύς*

141 a: *Iudaeorum dux Iuda, qui et Macchabaeus, filius Mattathiae, Antiochi duces de Iudaea expellens et templum ab idolorum imaginibus emundans patrias leges post triennium suis ciuibus reddidit Olympiade CLIIII.*

XII 316: *τοσαυτάκις οὖν ἡττημένων ἤδη τῶν Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως στρατηγῶν, ὁ Ἰούδας ... ἔλεγε ... ἀναβῆναι δεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ τὸν ναὸν καθαρίσαι.* 321: *ταῦτα περὶ τὸν ναὸν ἐγένετο ... ὀλυμπιάδι ἑκατοστῇ καὶ πεντηκοστῇ καὶ τετάρτῃ* 320: *τὸν γὰρ ναὸν ἐρημωθέντα ὑπ' Ἀντιόχου διαμεῖναι τοιοῦτον ἔτεσι συνέβη τρισίν* [b. Iud. I 39: *κυριεύσας ... τοῦ ἱεροῦ τόν τε χῶρον ἐκάθηρε πάντα ...*]

141 b: *Menelao, pontifice Iudaeorum, a iuniore Antiocho occiso, qui prius Iudaeam Epifani Antiocho prodiderat, Alcimus alienus a genere sacerdotali ambitione pontificatum inuadit. ob quod Onias, filius pontificis Oniae, Aegyptum transmigrans in Heliopolitano pago ciuitatem nominis sui*[1])

Chron. Pasch. P. 179 b (339,5): *Ὀνείου τοῦ καὶ Μενελάου ἀρχιερέως Ἰουδαίων, τοῦ καὶ τὸ ἔθνος προδεδωκότος Ἀντιόχῳ τῷ Ἐπιφανεῖ, ἀναιρεθέντος ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Εὐπάτορος Ἄλκιμος οὐκ ὢν ἐκ γένους ἱερατικοῦ τὴν ἱερωσύνην ἐκ περιδρομῆς διαδεξάμενος· δι' ὃν Ὀνείας Ὀνείου τοῦ ἀρχιερέως υἱὸς ἐλθὼν εἰς Αἴγυπτον*

XII 385: *πέμψας τὸν Μενέλαον ὁ βασιλεὺς εἰς Βέροιαν ... διέφθειρεν ... ἀρχιερεὺς δ' ἐγένετο μετὰ τὸν τοῦ Μενελάου θάνατον Ἄλκιμος* 387: *ὁ δὲ τοῦ ἀρχιερέως υἱὸς Ὀνίας ... ἰδὼν ὅτι ... ὁ βασιλεὺς ... τὴν ἀρχιερωσύνην Ἀλκίμῳ δέδωκεν οὐκ ἐκ τῆς τῶν ἀρχιερέων ὄντι γενεᾶς ... φεύγει πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Αἰγύπτου*

---

[1]) Hoc ex Iosephi antiquitatibus cognosci nequit; ipse ait XII 389: *περὶ τούτων μὲν οὖν εὐκαιρότερον ἡμῖν ἔσται διελθεῖν*; feceritne nescio.

condit templo ad similitudinem templi patrii constructo. Alcimus uero aduersum Iudam Macchabaeum inimicitias gerens post non multum temporis Dei ira percussus interiit, ac sic cum omnium Iudaeorum fauore Iudae Macchabaeo sacerdotium decernitur. qui dignitate suscepta legatos Romam dirigit. decreuit senatus Iudaeos amicos et auxiliatores Romanorum habendos	*κτίζει πόλιν τὴν ἐπικληθεῖσαν Ὀνείου, ἐν ᾗ καὶ ἱερὸν οἰκοδομεῖ ὅμοιον τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις. Ἄλκιμος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς πρὸς Ἰούδαν τὸν Μακκαβαῖον στασιάσας μετ' οὐ πολὺν χρόνον θεοῦ πληγῇ περιπεσὼν τελευτᾷ. ὁ δὲ πᾶς τῶν Ἰουδαίων λαὸς Ἰούδᾳ τῷ Μακκαβαίῳ τὴν ἀρχιερωσύνην δίδωσιν. ὁ δὲ ταύτην ὑποδεξάμενος πρεσβεύεται πρὸς Ῥωμαίους καὶ ψηφίζεται ἡ σύγκλητος φίλους καὶ συμμάχους Ῥωμαίων Ἰουδαίους ἀπογράψασθαι, καθὼς ἡ τῶν Μακκαβαίων ἱστορία δηλοῖ*	*βασιλέα* 388: *καὶ ... λαμβάνει τόπον ἐν τῷ νομῷ τῷ Ἡλιοπολίτῃ, ἐν ᾧ καὶ ὅμοιον τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ᾠκοδόμησεν ἱερόν* 391: *συστραφέντες δὲ πρὸς αὐτὸν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων ... καὶ μετ' αὐτῶν Ἄλκιμος ὁ ἀρχιερεὺς κατηγόρουν τοῦ ἔθνους παντὸς καὶ τοῦ Ἰούδα* 413: *τῷ δ' ἀρχιερεῖ τῷ Ἀλκίμῳ βουληθέντι καθελεῖν τὸ τεῖχος τοῦ ἁγίου ... πληγή τις αἰφνίδιος ἐκ τοῦ θεοῦ προσέπεσεν, ὑφ' ἧς ... ἀπέθανεν.* 414: *τελευτήσαντος δὲ τούτου τὴν ἀρχιερωσύνην ὁ λαὸς τῷ Ἰούδᾳ δίδωσιν, ὃς ἀκούσας περὶ τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως ... ἔγνω φιλίαν πρὸς αὐτοὺς ποιήσασθαι* 415: *... παρεκάλει ... συμμάχους εἶναι καὶ φίλους* 416 *... ἡ σύγκλητος ... τὴν συμμαχίαν ἐπινεύει*
142 b: *Iudas aduersum Demetrii duces inito proelio occiditur tribus annis pontificatu gesto*		XII 428. sqq. 434: *καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην ἔτος τρίτον κατασχὼν ἀπέθανεν*
142 d: *Dux Iudaeorum Ionathas, frater Iudae, Bacchide duce Demetrii Iudaea expulso pontificatum suscipit*	Sync. P. 287 b (544,16): *οἱ φίλοι τοῦ Ἰούδα τὸν Ἰωνάθην ἀδελφὸν αὐτοῦ προεστήσαντο ἄρχειν αὐτῶν. οὗτος Βακχίδῃ συμβαλὼν εἰς πόλεμον διέφθειρε τρισχιλίους τῶν σὺν αὐτῷ* 545,2: *ἀπελαύνει αὐτὸν ...* 5: *κἀκ τούτου προΐσταται τοῦ λαοῦ Ἰωνάθης*	XIII 6: *ὁ δὲ Ἰωνάθης ... στρατηγὸς ἀποδείκνυται τῶν Ἰουδαίων* 33: *ὁ Βακχίδης ... σπένδεται πρὸς τὸν Ἰωνάθην φιλίαν ... καὶ ... ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν* 46: *Ἰωνάθης ἐνδύεται ... τὴν ἀρχιερατικὴν στολήν*

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:18 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized
Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

143b: *Alexander Antiochi, qui Epifanes cognominatus est, filius Syriae et Asiae imperans Ionatham corona et multis insignibus donis persequitur*	Sync. P. 287c (545,7): Ἀλέξανδρος ... υἱὸς Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς... φιλωθεὶς Ἰωνάθῃ δώροις καὶ στεφάνοις ἐτίμησεν	XIII 45 (ex epistula): βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Ἰωνάθῃ τἀδελφῷ χαίρειν... ἀπέσταλκα δέ σοι καὶ δωρεάς, στολὴν πορφυρᾶν καὶ στέφανον χρυσοῦν
143d: *Samaritani et Iudaei Alexandriae Ptolemaeo iudicante contendunt de honoribus ex utraque parte templo suo deferendis et superant Iudaei*	Chron. Pasch. P. 180c (341,10): Σαμαρεῖται καὶ Ἰουδαῖοι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ Φιλομήτορι διακρίνονται περὶ τῶν παρ' ἑκατέρῳ μέρει τιμωμένων ἱερῶν καὶ νικῶσιν Ἰουδαῖοι	XIII 74: τοὺς δ' ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἰουδαίους καὶ Σαμαρεῖς ... συνέβη στασιάσαι πρὸς ἀλλήλους καὶ περὶ τῶν ἱερῶν ἐπ' αὐτοῦ Πτολεμαίου διεκρίνοντο. 79: Ἀνδρόνικος ... πείθει τὸν βασιλέα κρῖναι μὲν κατὰ τοὺς Μωυσέος νόμους οἰκοδομηθῆναι τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερόν
144a: *Ionathas dux Iudaeorum pariter et pontifex cum Romanis et Spartiatibus amicitias facit*	cf. I Macc. 12,1. 2.	XIII 163: Ἰωνάθης ... πρὸς Ῥωμαίους πρεσβευτὰς ἀπέστειλεν, ἀνανεώσασθαι βουλόμενος τὴν γενομένην τῷ ἔθνει πρὸς αὐτοὺς ἔμπροσθεν φιλίαν. τοῖς δ' αὐτοῦ πρεσβευταῖς ἐπέστειλεν ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἀναστρέφουσι πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας ἀφικέσθαι καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς ὑπομνῆσαι φιλίαν καὶ συγγένειαν
144b: *Alexandro Balae filio regis Syriae Ptolemaeus filiam suam tradit uxorem*	Chron. Pasch. P. 180c (341,20): Ἀλεξάνδρῳ Συρίας καὶ Ἀσίας βασιλεῖ Πτολεμαῖος ὁ νεώτερος, δεύτερος Εὐεργέτης, τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα πρὸς γάμον ἐκδίδωσι	XIII 82: Πτολεμαῖος παραγίνεται... Κλεοπάτραν ἄγων τὴν θυγατέρα, εὑρὼν δ' ἐκεῖ τὸν Ἀλέξανδρον... δίδωσιν αὐτῷ τὴν παῖδα
144e: *Tryfo Ionatham pontificem Iudaeorum interficit et in sacerdotium frater Ionathae Simon adsumitur*	Sync. P. 293a (555,7): ἐν τούτοις οὖν ἀναιρεῖται Ἰωνάθης ὑπὸ Τρύφωνος δόλῳ καὶ κρατεῖ μετ' αὐτὸν Σίμων υἱὸς αὐτοῦ ἔτη η'	XIII 209: ὁ Τρύφων ... τὸν Ἰωνάθην ἀποκτείνας... ὑπέστρεψεν 213: Σίμων δὲ κατασταθεὶς ἀρχιερεὺς κτλ.

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:18 GMT / https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

144 f: *Tryfo Antiochum occidit Alexandri filium*	Sync. P. 291 d (552,17): *Τρύφωνα τὸν ἀνελόντα Ἰωνάθην καὶ Ἀντίοχον τὸν υἱὸν Ἀλεξάνδρου*	XIII 218: *τὸν Ἀλεξάνδρου υἱὸν Ἀντίοχον... Τρύφων διέφθειρεν*
144 g: *Ptolemaeus Demetrio filiam suam tradit uxorem cum regno quod abstulerat Alexandro* (cfr. I Macc. 11,12: *et abstulit filiam suam et dedit eam Demetrio et alienauit se ab Alexandro*)	Chron. Pasch. P. 181 a (342,10): *Δημητρίῳ τῷ μετ' Ἀλέξανδρον βασιλεύσαντα Συρίας καὶ Ἀσίας Πτολεμαῖος ὁ νεώτερος Εὐεργέτης τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα δίδωσι πρὸς γάμον τὴν καὶ Ἀλεξάνδρου πρώην γενομένην γαμετήν*	XIII 109: *Πτολεμαῖος δὲ μεμψάμενος αὐτὸν τοῦ... συνοικίσαι τὴν θυγατέρα Ἀλεξάνδρῳ ... διαλύεται τὴν πρὸς αὐτὸν συγγένειαν. ἀποσπάσας γὰρ τὴν θυγατέρα πέμπει πρὸς Δημήτριον ... τὴν θυγατέρα δώσειν αὐτῷ ὑπισχνούμενος*
145 a: *Tryfo Syriae regnum conatus inuadere Antiocho filio Alexandri interfecto ad extremum et ipse supermoritur*	Sync. P. 291 d (552,17): *οὗτος Τρύφωνα τὸν ἀνελόντα Ἀντίοχον τὸν υἱὸν Ἀλεξάνδρου καὶ ἑαυτὸν βασιλέα Συρίας ἀνειπόντα... πολιορκεῖ... διωχθεὶς εἰς πῦρ ἀναλλόμενος θνήσκει*	XIII 218: *τὸν Ἀλεξάνδρου υἱὸν Ἀντίοχον... Τρύφων διέφθειρεν* 223: *ὁ Ἀντίοχος ... ὥρμησε πολεμήσων τὸν Τρύφωνα καὶ ἐπολιόρκει* ... 224: *ὁ μὲν γὰρ Τρύφων ... ληφθεὶς ἐν αὐτῇ τῇ πολιορκίᾳ διεφθάρη*
145 c: *Simoni Iudaeorum pontifici pariter et principi Romani et Spartiatae legatione eius libenter excepta amicalia misere rescripta*	cfr. I Macc. 14, 16—26	XIII 227: *ποιησάμενος καὶ αὐτὸς πρὸς Ῥωμαίους συμμαχίαν*
145 e: *Simon Iudaeorum pontifex interficitur, cui succedit filius suus Iohannes*	Sync. P. 287 d (545,21): *Σίμων Ἰουδαίων ἀρχιερεὺς ἀδελφὸς Ἰούδα καὶ Ἰωνάθου τοῦ Μακκαβαίων ἀναιρεῖται ὑπὸ Πτολεμαίου*	XIII 228: *τελευτᾷ δ' ἐξ ἐπιβουλῆς ἐν συμποσίῳ Πτολεμαίου τοῦ γαμβροῦ ταύτην ἐπ' αὐτὸν συστησαμένου ... ἔπεμψε καὶ ἐπὶ Ἰωάννην (τούτῳ δὲ καὶ Ὑρκανὸς ἦν ὄνομα)* 230: *ἀπολαβὼν δὲ τὴν πάτριον ἀρχιερωσύνην Ὑρκανὸς κτλ.*
145 g: *Antiochus Sidetes rex Syriae aduersum Iudaeam arma corripiens et Hierosolymam uallo cir-*		XIII 236: *Ἀντίοχος ... εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐνέβαλε ... ὀλυμπιάδι ἑκατοστῇ καὶ ἑξηκοστῇ δευτέρᾳ* 237: *τὸν Ὑρκανὸν*

Generated through HathiTrust on 2026-03-20 17:18 GMT
https://hdl.handle.net/2027/mdp.39015024843859 / Public Domain in the United States, Google-digitized
Digitized by Google
Original from
UNIVERSITY OF MICHIGAN

cumdans cum ad condiciones pontificem Simonem compulisset, recedit CLXII Olympiade[1]		εἰς αὐτὴν ἐνέκλεισε τὴν πόλιν 245: . . . Ὑρκανὸς . . . ἐπρεσβεύσατο πρὸς αὐτὸν 248: ἐπὶ τούτοις μὲν οὖν Ἀντίοχος τὴν πολιορκίαν λύσας ἀνεχώρησεν bell. Iud. I 61: Ἀντίοχος . . . στρατεύσας εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπολιόρκει τὸν Ὑρκανὸν προκαθεζόμενος τοῖς Ἱεροσολύμοις. ὁ δὲ . . . τόν τ' Ἀντίοχον ἀπανίστησι τῆς πολιορκίας πείσας τριακοσίοις ταλάντοις
146 b: *Arsaces Parthus Antiochum interficit*	Sync. P. 293 b (555,14): Ἀντίοχον τὸν Σιδήτην Ἀρσάκης Πάρθος ἀνεῖλε	XIII 253: συμβαλὼν δὲ Ἀντίοχος Ἀρσάκῃ τῷ Πάρθῳ . . . αὐτὸς ἀπόλλυται
146 f: *Iohannes dux Iudaeorum et pontifex aduersum Hyrcanos bellum gerens Hyrcani nomen accepit et a Romanis ius amicitiae postulans decreto senatus inter amicos relatus est*	Sync. P. 289 a (548,7): Ἰωάννης ὁ τῶν Ἰουδαίων στρατηγὸς Ὑρκανοὺς νικήσας Ὑρκανὸς ὠνομάσθη. ὁ αὐτὸς πρὸς Ῥωμαίους δόγματι συγκλήτου φιλίαν σπένδεται	XIII 259: Ὑρκανὸς δ' ὁ ἀρχιερεὺς ἀνανεώσασθαι τὴν πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν βουλόμενος πέμπει πρὸς αὐτοὺς πρεσβείαν. καὶ ἡ σύγκλητος δεξαμένη τὰ παρ' αὐτοῦ γράμματα ποιεῖται πρὸς αὐτὸν φιλίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ
146h: *Hyrcanus pontifex Iudaeorum Samariam, quae nostro tempore Sebaste uocatur, obsidione captam solo coaequauit. quam postea Herodes instaurans Sebasten in honorem Augusti appellari uoluit*	Sync. 289 b (548,11): Ἰωάννης ὁ καὶ Ὑρκανὸς Ἰουδαίων ἀρχιερεὺς Σεβαστὴν πόλιν Σαμαρείας πολιορκήσας ἠδάφισε. ταύτην Ἡρώδης ἀνοικοδομήσας Σεβαστὴν εἰς ὄνομα τοῦ Καίσαρος ἐκάλεσεν	XIII 275: καὶ στρατεύει μὲν ἐπὶ Σαμάρειαν πόλιν ὀχυρωτάτην. περὶ ἧς ὅτι καλεῖται νῦν Σεβαστὴ κτισθεῖσα ὑφ' Ἡρώδου κατὰ χώραν δηλώσομεν (cfr. b. Iud. I 64) 281: Ὑρκανὸς τὴν πόλιν ἑλὼν . . . πᾶσαν αὐτὴν ἠφάνισεν
148 c: *Aristobulus, filius Ionathae, rex pariter*	Euseb. (Cramer. Anecdot. II 159,13): οὗτος	XIII 301: Ἀριστόβουλος τὴν ἀρχὴν εἰς βασιλείαν

---

[1]) Simonem pro Hyrcano ponens errauit Eusebius uel eius auctor deceptus scilicet talibus, qualia leguntur b. Iud. I 61: Ἀντίοχος δὲ κατ' ὀργὴν ὧν ὑπὸ Σίμωνος ἔπαθε στρατεύσας εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπολιόρκει τὸν Ὑρκανόν.

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

et pontifex, primus apud Iudaeos diadematis sumpsit insigne post CCCCLXXXIIII annos Babyloniae captiuitatis. postquem regnauit Iannaeus cognomento Alexander, qui pontificatum quoque administrans crudelissime ciuibus praefuit	πρῶτος βασιλικὸν διάδημα περιέθετο ὁμοῦ καὶ βασιλεὺς καὶ ἀρχιερεὺς γεγονὼς τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους μετὰ ἔτη υπδ' τῆς εἰς Βαβυλῶνα αἰχμαλωσίας	μεταθεῖναι δόξας ... διάδημα πρῶτος περιτίθεται μετὰ τετρακοσίων ἀριθμὸν ἐτῶν καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑνὸς καὶ μηνῶν τριῶν (b. Iud. I 70: μετὰ τετρακοσιοστὸν καὶ ἑβδομηκοστὸν πρῶτον ἔτος, πρὸς δὲ μῆνας τρεῖς) ἀφ' οὗ τῆς ὑπὸ Βαβυλωνίοις δουλείας ἀπαλλαγεὶς ὁ λαὸς εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανῆλθε 320: Σαλώμη ... Ἰαννέαν τὸν καὶ Ἀλέξανδρον βασιλέα καθίστησι, τὸν καθ' ἡλικίαν προύχοντα καὶ μετριότητα. 372 sqq. (b. Iud. I 88 sq.)
149f: *Seleucus ab Antiocho, filio Cyziceni, uiuus exuritur*	Sync. P. 292 b (553, 20): Σέλευκον ζῶντα κατέκαυσεν ὁ Κυζίκιος Ἀντίοχος	XIII 367: τοῦ Κυζικηνοῦ παῖς Ἀντίοχος ὁ Εὐσεβὴς καλούμενος ... πολεμεῖ τῷ Σελεύκῳ 368 ὁ δὲ τῶν Μοψουεστιέων δῆμος ἀγανακτήσας ὑφῆψεν αὐτοῦ τὰ βασίλεια καὶ διέφθειρεν αὐτὸν μετὰ τῶν φίλων
151e: *Iannaeus plurimas ciuitates capit*		XIII 393 sqq.
152c: *Iannaeus multas uastat ciuitates*		
152f: *Alexandra quae et Salina uxor Alexandri Hierosolymis regnauit, ex cuius aetate Iudaeos rerum confusio et uariae clades oppresserunt*		XIII 407: τὴν δὲ βασιλείαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν διέθετο 433: ξυμφορῶν δ' ἐνέπλησε καὶ ταραχῆς, ἐξ ὧν ζῶσα ἐπολιτεύσατο καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν τὸ βασίλειον
153f: *Aristobulus et Hyrcanus, filii Alexandrae, contra se de imperio dimicantes occasionem praebuere Romanis, ut Iudaeam inuaderent. Itaque Pompeius*	Chron. Pasch. P. 184 d (350.14): Πομπήιος .. ἐπελθὼν πολιορκεῖ μὲν τὰ Ἱεροσόλυμα, μέχρι τῶν ἀδύτων, τουτέστι τῶν ἁγίων τοῦ ἱεροῦ, πρόεισι καὶ τὸν ναὸν συλήσας ...	XIV 4: παραλαβόντος γὰρ τὴν βασιλείαν Ὑρκανοῦ ... πόλεμον εὐθὺς ἐκφέρει πρὸς αὐτὸν Ἀριστόβουλος κτλ. 30: παραγενομένου δὲ πρέσβεις ἧκον παρ' αὐτοῦ τ' Ἀριστοβούλου

Digitized by Google

Original from
UNIVERSITY OF MICHIGAN

Hierosolymam ueniens capta urbe et templo reserato usque ad sancta sanctorum accedit. Aristobulum uinctum secum abducit. pontificatum confirmat Hyrcano. deinde Antipatrum, Herodis Ascalonitae filium, procuratorem Palaestinae facit	Ἀριστόβουλον δέσμιον ποιεῖ Ῥωμαίοις P. 185a (351,1): Πομπήιος... ἑλὼν τὰ Ἱεροσόλυμα... Ὑρκανῷ τὴν ἀρχιερωσύνην τῷ υἱῷ Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀλεξάνδρας τῆς Σαλίνας παραδίδωσι καὶ Ἀντίπατρόν τινα Ἀσκαλωνίτην τῆς Παλαιστίνης ἐπιμελητὴν καθιστᾷ	πρὸς αὐτὸν καὶ Ὑρκανοῦ συμμαχεῖν ἀξιούντων ἑκατέρῳ 34: Πομπηίου ... Κοίλην Συρίαν ἐπιόντος ἧκον παρ' αὐτὸν πρέσβεις ... ἐκ τῆς Ἰουδαίας. 41: ἔνθα δὴ καὶ τῶν Ἰουδαίων διήκουσε καὶ τῶν ἡγουμένων αὐτῶν, οἳ πρός τ' ἀλλήλους διεφέροντο, ὅ τε Ὑρκανὸς καὶ Ἀριστόβουλος 66: ἁλούσης τῆς πόλεως ... 71: παρενομήθη ... οὐ σμικρὰ περὶ τὸν ναὸν ἄβατόν τ' ὄντα ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ καὶ ἀόρατον. παρῆλθε γὰρ εἰς τὸ ἐντὸς ὁ Πομπήιος 73: τὴν ἀρχιερωσύνην ἀπέδωκεν Ὑρκανῷ 79: ἐπήγετο δὲ μετὰ τῆς γενεᾶς καὶ Ἀριστόβουλον δεδεμένον 97: τούτου τοῦ πάθους τοῖς Ἱεροσολύμοις αἴτιοι κατέστησαν Ὑρκανὸς καὶ Ἀριστόβουλος πρὸς ἀλλήλους στασιάσαντες 127: Ἀντίπατρος ὁ τῶν Ἰουδαίων ἐπιμελητής κτλ.
156h: *decretum senatus et Atheniensium ad Iudaeos mittitur, qui per legationem amicitiam postularant*	Sync. P. 305b (577,17): Ἰουδαίοις πρεσβευσαμένοις ... δόγμα συγκλήτου καὶ Ἀθηναίων ψήφισμα περὶ φιλίας ἐξεπέμφθη	XIV 144: τὸ γενόμενον ὑπὸ τῆς συγκλήτου δόγμα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. 148: ἔδοξεν συνθέσθαι φιλίαν καὶ χάριτας πρὸς αὐτούς ... 149: ηὕρετο δὲ καὶ παρὰ τοῦ τῶν Ἀθηναίων δήμου τιμὰς Ὑρκανός ... ἔπεμψάν τε ψήφισμα κτλ.
157b: *Cassius Iudaea capta templum spoliat*		XIV 271: ἀφικνεῖται Κάσσιος ἐκ Ῥώμης εἰς Συρίαν ... μάλιστα δὲ τὴν Ἰουδαίαν ἐκάκωσεν

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

159e: *Antigonus contra Iudaeos dimicans tandem occiditur. a quo usque in praesens tempus Hierosolymarum regnum destructum est, siquidem Herodes post eum a Romanis constitutus est princeps alienigena et nihil omnino pertinens ad Iudaeam*	Sync. P. 309c (585,11): *Ἀντίγονος τῇ Ἰουδαίων βασιλείᾳ ἐπαναστὰς καὶ πολλὰ διαμαχησάμενος ἀναιρεῖται καὶ ἐνταῦθα καταλήγει τὸ τῶν Ἰουδαίων βασίλειον. Ἡρώδης δὲ αὐτῶν μετὰ ταῦτα ἡγεῖται, οὐδὲν αὐτῷ προσήκουσαν τὴν Ἰουδαίων βασιλείαν παρὰ Ῥωμαίων ὑποδεξάμενος*	XIV 487 (Ol. CLXXXV) 489: *δείσας δ' Ἡρώδης μὴ φυλαχθεὶς Ἀντίγονος ὑπ' Ἀντωνίου... δικαιολογήσηται πρὸς τὴν σύγκλητον, ἐπιδεικνὺς αὐτὸν μὲν ἐκ βασιλέων, Ἡρώδην δ' ἰδιώτην, καὶ ὅτι προσῆκεν αὐτοῦ βασιλεύειν τοὺς παῖδας διὰ τὸ γένος... πεἰθει τὸν Ἀντώνιον ἀνελεῖν τὸν Ἀντίγονον...* 490: *παύεται δ' οὕτως ἡ τοῦ Ἀσαμωναίου ἀρχὴ... μετέβη δ' εἰς Ἡρώδην τὸν Ἀντιπάτρου οἰκίας ὄντα δημοτικῆς καὶ γένους ἰδιωτικοῦ*
160a: *Herodes Antipatri Ascalonitae et matris Cypridis Arabicae filius a Romanis Iudaeorum suscipit principatum* eqs.	Sync. P. 310a (586,14): *Ἡρώδης Ἀντιπάτρου τοῦ Ἀσκαλωνίτου παῖς καὶ μητρὸς Κύπριδος Ἀραβίσσης οὐδὲν αὐτῷ προσήκουσαν τὴν Ἰουδαίων βασιλείαν ὑπὸ Ῥωμαίων ἐγχειρίζεται κτλ.*	XV 2: *τῆς ὅλης Ἰουδαίας ἐνεχειρίσθη τὴν ἀρχὴν Ἡρώδης*
161a: *Herodes Ananelum quendam de Babylone accitum pontificem Iudaeorum constituit et post exiguum temporis Aristobulum, fratrem uxoris suae, nepotem Hyrcani, successorem ei dedit. quo post annum interfecto rursum Ananelo reddidit sacerdotium*	Chron. Pasch. P. 190b (360,21): *Ἡρώδης δὲ Ἀνάνηλόν τινα μεταπεμψάμενος ἀπὸ Βαβυλῶνος Ἰουδαίων ἀρχιερέα καθίστησι. μετ' οὐ πολὺ δὲ τοῦτον παύσας Ἀριστόβουλον, τὸν ἀδελφὸν τῆς ἑαυτοῦ γυναικός, υἱὸν δὲ Ὑρκανοῦ ἐπὶ τὴν τιμὴν προάγει. ἐνιαυτοῦ δὲ διαγενομένου πάλιν τῷ Ἀνανήλῳ ἀποδίδωσι τὴν λειτουργίαν, τὸν Ἀριστόβουλον ἀνελών*	XV 22: *μεταπεμψάμενος ἐκ τῆς Βαβυλῶνος ἱερέα τῶν ἀσημοτέρων Ἀνάνηλον ὀνόματι, τούτῳ τὴν ἀρχιερωσύνην δίδωσιν* 39: *ὁ δὲ βασιλεὺς Ἡρώδης εὐθὺς μὲν ἀφαιρεῖται τὴν ἀρχιερωσύνην Ἀνάνηλον* 41... *ἀντιπαρέδωκε τὴν ἀρχὴν Ἀριστοβούλῳ τῷ παιδὶ* 56: *διεφθάρη... τὴν... ἀρχιερωσύνην κατασχὼν ἐνιαυτόν, ἣν Ἀνάνηλος ἐκομίσατο πάλιν κτλ.*
165g: *Herodes aput Hierosolymam multas et magnas aedes construxit*	Sync. P. 314c (594,13): *Ἡρώδης πολλὰ καὶ μεγάλα ἔκτισεν ἐν Ἱερουσαλήμ*	XV 268. 318. 380

Digitized by Google
Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

166a: *Herodes Samariam olim iam in cineribus sedentem a fundamentis suscitans in honorem Augusti Augustam, id est Sebastiam, appellauit et in Paneade id quod Panion uocatur extruxit*	Chron. Pasch. P. 193 b (366,6): ὁ αὐτὸς δὲ καὶ τὴν πάλαι Σαμάρειαν κατερειπομένην ἐκ θεμελίων ἐγείρας εἰς τιμὴν τοῦ Σεβαστοῦ Αὐγούστου Σεβαστὴν ὠνόμασεν. ἐν Πανεάδι δὲ τὸ Πάνειον κατεσκεύασεν	XV 292: τὴν Σαμάρειαν ἐπενόησεν ἐπιτείχισμα, καλέσας μὲν αὐτὴν Σεβαστὴν 363 cfr. bell. Iud. I 403/404: τὸ ἄστυ Σεβαστὴν ἐπεκάλεσεν ... ναὸν ... καθιδρύσατο παρὰ τὰς Ἰορδάνου πηγάς. καλεῖται δὲ Πάνειον ὁ τόπος
167d: *Herodes Caesariam in nomine Caesaris condidit quae prius turris Stratonis uocabatur*	Chron. Pasch. P. 193e (367,2): Ἡρώδης Καισάρειαν εἰς ὄνομα Καίσαρος Αὐγούστου ἔκτισεν Στράτωνος πύργον τὸ πρὶν καλουμένην	XV 293: φρούριον ἐνῳκοδόμησε τὸ πάλαι μὲν καλούμενον Στράτωνος πύργον, Καισάρειαν δ' ὑπ' αὐτοῦ προσαγορευθέν b. Iud. I 408
167e: *Herodes Anthedonam condidit et Antipatridam atque Herodionem in honorem patris Antipatri et suum extruxit. innumerabilia quoque opera in singulis Syriarum urbibus, quas regebat, sollertissime aedificauit*	Sync. P. 314 c (595,3): ὁ αὐτὸς Ἀνθηδόνα ἐπέκτισεν Ἀγριππίναν μετονομάσας ἔτι τε Παρσανάβαν εἰς τιμὴν Ἀντιπάτρου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀντιπατρίδα ὠνόμασε καὶ ἄλλην εἰς οἰκεῖον ἐκάλεσεν ὄνομα πόλιν ἐγείρας Ἡρώδειον	bell. Iud. I 416: ἀνακτίσας δὲ καὶ Ἀνθηδόνα ... Ἀγρίππειον προσηγόρευσεν 417: τῷ πατρὶ μνημεῖον κατέστησε πόλιν ἣν... ὠνόμασεν Ἀντιπατρίδα 419: οὐδὲ τῆς αὐτοῦ μνήμης ἠμέλησεν, ἀλλὰ φρούριον ἐπιτειχίσας τῷ πρὸς Ἀραβίαν ὄρει προσηγόρευσεν Ἡρώδειον ἀφ' ἑαυτοῦ[1])
168 a: *Herodes Hyrcanum, qui olim sacerdos Iudaeorum fuerat, de captiuitate Parthica regressum et filium eius, qui sacerdotio patris successerat, interficit. Sororem quoque eius uxorem suam cum duobus propriis filiis iam adulescentibus et matrem uxoris occisae*	Sync. P. 314 b (594,6): Ὑρκανὸν ἐκ Παρθικῆς ἐπανελθόντα γηραιὸν φόβῳ τῆς εὐγενείας Ἡρώδης ἀνεῖλεν, ὁμοίως δὲ καὶ Ἀριστόβουλον υἱὸν αὐτοῦ ἀρχιερέα. ὁ αὐτὸς καὶ Μαριάμνην ἰδίαν γαμετὴν θυγατέρα Ὑρκανοῦ σὺν δύο παισὶν αὐτοῦ ἐξ αὐτῆς ἀνδρωθεῖσιν ἤδη φονεύει καὶ τὴν Μαριάμνης	XV 173. 31. 56. 232. 394. b. Iud. I 433: τὸν πάππον τῆς γυναικὸς Ὑρκανὸν ἐκ Πάρθων πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα ... ἀνεῖλεν 437: οὐδὲ γὰρ τούτου (fratris Mariamnes) ... ἐφείσατο, δοὺς μὲν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ... μετὰ δὲ τὴν τιμὴν κτείνας εὐθέως 443 mors Mari-

[1]) In antiquitatibus harum urbium nomina composita non sunt, ut appareat eas Eusebio materiam non praebuisse.

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

socrum suam crudelissime necat	*μητέρα, οἰκείαν δὲ πενθερὰν ὁ μιαιφόνος*	amnes narratur 551: *πέμψας δὲ καὶ τοὺς υἱεῖς εἰς Σεβαστὴν ... προσέταξεν ἀποπνῖξαι* Ant. XV 251 mors Alexandrae narratur
169a: *Herodes ad ea quae supra crudeliter gesserat etiam hoc addit: uirum sororis suae Salomae interficit et cum eam alii tradidisset uxorem, etiam hunc necat. scribas quoque et interpretes diuinae legis simili scelere occidit*	Chron. Pasch. P. 202 d (381,9): *Ἡρώδης δὲ πρὸς ταῖς ἑτέραις αὐτοῦ μιαιφονίαις Σαλώμης τῆς ἰδίας ἀδελφῆς ἀναιρεῖ τὸν ἄνδρα. γήμαντος δὲ αὐτὴν ἑτέρου καὶ τοῦτον ἐπιπροστίθησιν, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις τοὺς ὑφηγητὰς τῶν ἱερῶν νόμων καὶ τοὺς τῶν πατρίων ζηλωτὰς κτίννυσιν*	XV 87: *τὸν ... Ἰώσηπον οὐδ' εἰς ὄψιν ἐλθόντα διαχρήσασθαι προσέταξε* 254: *ἄρχοντα τῆς Ἰδουμαίας ... ἀποδείκνυσι τὸν Κοστόβαρον καὶ δίδωσιν αὐτῷ τὴν ἀδελφὴν Σαλώμην Ἰώσηπον ἀνελὼν τὸν εἰληφότα πρότερον αὐτήν* 266: *ἀπέκτεινεν.* XVII 44: *ὁ βασιλεὺς τῶν ... Φαρισαίων τοὺς αἰτιωτάτους ἀναιρεῖ* cfr. XVII 167 b. Iud. I 648
169d: *Quirinus ex consilio senatus Iudaeam missus census hominum possessionumque describit*	Sync. P. 316 b (598,5): *ταύτης τῆς κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ἀπογραφῆς ὑπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς Κυρίνιος ἐπιμελητὴς ἐξεπέμφθη*	XVII 355: *πέμπεται Κυρίνιος ὑπὸ Καίσαρος ἀνὴρ ὑπατικὸς ἀποτιμησόμενος τὰ ἐν Συρίᾳ*
169i: *Iudas Galilaeus ad rebellandum Iudaeos cohortatur*		XVII 149 b. Iud. II 118: *ἀνὴρ Γαλιλαῖος Ἰούδας ὄνομα εἰς ἀπόστασιν ἐνῆγε τοὺς ἐπιχωρίους*
170a: *Herodes morbo intercutis aquae et scatentibus toto corpore uermibus miserabiliter et digne moritur*	Chron. Pasch. P. 206 a (386,19): *Ἡρώδης ὑδέρῳ δεινῷ πιασθεὶς σκώληκας δὲ ἐκβράσας ἀπὸ τοῦ σώματος καὶ σαπεὶς ὅλος καταστρέφει τὸν βίον*	b. Iud. I 656 *ἔνθεν αὐτοῦ τὸ σῶμα πᾶν ἡ νόσος διαλαβοῦσα ποικίλοις πάθεσι διεμερίζετο ... περί τε τοὺς πόδας ὥσπερ ὑδρωπιῶντος οἰδήματα ... καὶ αἰδοίου σηπεδὼν σκώληκας γεννῶσα* Ant. XVII 169
170c: *In Herodis locum Archelaus ab Augusto substituitur et tetrarchae fiunt quattuor fratres eius Herodes Anti-*	Sync. P. 317 d (600,20): *Αὔγουστος Ἀρχέλαον μὲν υἱὸν Ἡρώδου Ἰουδαίων ἐθνάρχην κατέστησε, τοὺς δὲ ἄλλους ἀδελφοὺς*	XVII 317: *Καῖσαρ ... Ἀρχέλαον ... τοῦ ἡμίσεος τῆς χώρας ... ἐθνάρχην καθίσταται* 318: *τὴν δ' ἑτέραν ἡμίσειαν νεί-*

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

pater Lysias et Filippus[1])	αὐτοῦ τέσσαρας ὄντας, Ἡρώδην ὁμώνυμον τῷ πατρὶ καὶ Ἀντίπατρον τῷ πάππῳ καὶ Λυσανίαν τε καὶ Φίλιππον, τετράρχας ἀπέδειξεν Chron. Pasch. P. 206 a (387,7): Ἰουδαίων βασιλέα Αὔγουστος Ἀρχέλαον Ἡρώδου παῖδα καθίστησιν, τετράρχας δὲ ἀποδείκνυσιν Ἡρώδην τὸν καὶ Ἀντίπαν καὶ Λυσανίαν καὶ Φίλιππον, Ἀρχελάου ἀδελφούς	μας διχῇ δυσὶν Ἡρώδου παισὶν ἑτέροις παρεδίδου, Φιλίππῳ καὶ Ἀντίπᾳ
171 c: *Archelaus nono anno regni sui in Viennam urbem Galliae relegatur*[2])	Sync. P. 318 d (603,5): οὗτος μετὰ θʹ τῆς ἀρχῆς ἔτη εἰς Βίενναν πόλιν Γαλατίας ὑπὸ Ῥωμαίων ἐξορίζεται	XVII 342: δεκάτῳ δ' ἔτει τῆς ἀρχῆς Ἀρχελάου . . . 344: ὁ Καῖσαρ . . . ἐκεῖνον μὲν φυγάδα ἐλαύνει, δοὺς οἰκητήριον αὐτῷ Βίενναν πόλιν τῆς Γαλατίας b. Iud. II 111: Ἀρχέλαος . . . ἔτει τῆς ἀρχῆς ἐνάτῳ φυγαδεύεται μὲν αὐτὸς εἰς Βίενναν πόλιν τῆς Γαλατίας

[1]) Eusebium in errorem incidisse, cum quinque Herodis filios afferret, E. SCHUERER l. l. p. 23 ostendit; nam praeter Archelaum duo tantummodo filii Herodi successerunt, tetrarchae Herodes Antipas et Philippus; ex quibus prioris nominibus segregatis tres facti sunt ab Eusebio addito praeterea ex eu. Luc. 3,1 Lysania. Sed hunc certe Eusebii auctor iam fratribus inseruerat; uidemus enim in Chronico Paschali, cum recte Herodes Antipas pro uno habeatur, tres cum Lysania nominari, quos quattuor dixit Eusebius eumque secutus Syncellus, ut chronicon Paschale integriorem memoriam exhibere appareat; idem testimonio est perfacile qui illam exscripsit errare potuisse, cum in uerbis Ἡρώδην τὸν καὶ Ἀντίπαν duo nomina inesse putaret neglecto articulo τόν. Iosephum ipsum certe Eusebius hoc loco non inspexit, sed eius narrationem per alium tantummodo auctorem, qui medius inter utrumque est, in usum suum conuertit, qua de re etiam infra uerba faciemus.

[2]) Inde quod Eusebius nonum regni annum affert, recte concludit SCHUERER p. 30 non ex Iosephi antiquitatibus, sed ex bello Iudaico haec petita esse, sed quaeritur utrum ab Eusebio an ab eius auctore.

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

172i: *Philippus tetrarcha Paneadem, in qua plurimas aedes construxerat, Caesariam Philippi uocauit et Iuliadem aliam ciuitatem*[1])	Sync. P. 320 b (605,15) *Φίλιππος τετράρχης Παναιάδα ἀνακτίσας Καισάρειαν Φιλίππου προσωνόμασεν. ὁ αὐτὸς Ἰουλιάδα ἔκτισεν*	XVIII 28: *Φίλιππος δὲ Πανεάδα τὴν πρὸς ταῖς πηγαῖς τοῦ Ἰορδάνου κατασκευάσας ὀνομάζει Καισάρειαν. κώμην δὲ Βηθσαιδάν ... Ἰουλίᾳ θυγατρὶ τῇ Καίσαρος ὁμώνυμον ἐκάλεσεν* b. Iud. II 168: *ὁ Φίλιππος ... πρὸς ταῖς Ἰορδάνου πηγαῖς ἐν Πανεάδι πόλιν κτίζει Καισάρειαν κἀν τῇ κάτω Γαυλανιτικῇ Ἰουλιάδα*
173a: *Pilatus procurator Iudaeae a Tiberio mittitur*	Sync. P. 320b (605,14): *Τιβέριος Πόντιον Πιλᾶτον ἡγεμόνα τῆς Ἰουδαίας ἐξέπεμψε*	XVIII 35: *Πόντιος δὲ Πιλᾶτος διάδοχος αὐτῷ ἧκεν* b. Iud. II 169: *πεμφθεὶς δ' εἰς Ἰουδαίαν ἐπίτροπος ὑπὸ Τιβερίου Πιλᾶτος*
173c: *Herodes Tiberiadem condidit et Liuiadem*	Sync. P. 320b (605,18): *Ἡρώδης ἔκτισε Τιβεριάδα εἰς ὄνομα Τιβερίου Καίσαρος. ὁ αὐτὸς Λιβιάδα*	XVIII 36: *Ἡρώδης δ' ὁ τετράρχης ... οἰκοδομεῖται πόλιν ἐπώνυμον αὐτῷ Τιβεριάδα* 27: *Βηθαραμφθᾶ δὲ ... Ἰουλιάδα ἀπὸ τοῦ αὐτοκράτορος προσαγορεύει τῆς γυναικός.* b. Iud. II 168: *Ἡρώδης δ' ἐν μὲν τῇ Γαλιλαίᾳ Τιβεριάδα, ἐν δὲ τῇ Περαίᾳ φερώνυμον Ἰουλίας*
176c: *Pilatus post supra dictam seditionem, quae ob Caesaris imagines fuerat concitata, sacrum thesaurum, quem corbanan Iudaei uocant,*	Sync. P. 328 c (621,9): *τῷ αὐτῷ ἔτει Πιλᾶτος μετὰ τὴν στάσιν Ἰουδαίων διὰ τὰς Καίσαρος εἰκόνας τὸν λεγόμενον Κορβωνᾶν ἤτοι ἱερὸν θησαυρὸν εἰς ὑδά-*	XVIII 60: *ὑδάτων δ' ἐπαγωγὴν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἔπραξε δαπάνῃ τῶν ἱερῶν χρημάτων ... οἱ δ' οὐκ ἠγάπων τοῖς ἀμφὶ τὸ ὕδωρ δρωμένοις*

[1]) Utramque urbem Augusto etiamtum imperatore conditam esse monet idem uir doctus. A Iosepho (bell. Iud. II 168) Philippi nouae urbes una cum Herodis urbibus enumerantur, unde Eusebius eas coniunctas in chronicon transtulit, sed omnes uni tempori attribuit. Hieronymus et Armenius Eusebiana in duas partes diuellerunt, qua de re alibi egi (Eusebius' Chronik u. ihre Tabellenform, Abhdlg. d. Preuss. Akad. d. Wiss. 1923, Phil. hist. Kl. Nr. 4, p. 43 sqq.)

Digitized by Google · Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

in aquae ductum Hierosolymarum expendens secundae seditionis praebuit semina [1]	των καταγωγὴν ἐδαπάνησε καὶ αὖθις στασιάζειν ἠνάγκαζεν	... τινὲς δὲ καὶ λοιδορίᾳ χρώμενοι ὕβριζον εἰς τὸν ἄνδρα bell. Iud. II 175: μετὰ δὲ ταῦτα ταραχὴν ἑτέραν ἐκίνει τὸν ἱερὸν θησαυρὸν (καλεῖται δὲ κορβανᾶς) εἰς καταγωγὴν ἐξαναλίσκων
176f: *Agrippa filius Herodis regis accusator Herodis tetrarchae Romam profectus a Tiberio in uincla conicitur*	Chron. Pasch. P. 229 c (430,15): Ἀγρίππας υἱὸς Ἡρώδου τοῦ βασιλέως κατήγορος Ἡρώδου τοῦ τετράρχου ἀφικόμενος ἐν Ῥώμῃ δεσμεῖται ὑπὸ Τιβερίου	XVIII 188. 247. b. Iud. II 178: κἀν τούτῳ κατήγορος Ἡρώδου τοῦ τετραρχοῦντος Ἀγρίππας υἱὸς Ἀριστοβούλου, ὃν ὁ πατὴρ Ἡρώδης ἀπέκτεινε, παραγίνεται πρὸς Τιβέριον. 180: καὶ ὃς ... εἴργνυσι τὸν Ἀγρίππαν[2])
177c: *Gaius Caesar cognomento Caligula Agrippam uinculis liberatum regem Iudaeae facit*	Chron. Pasch. P. 230 b (431,17): Ἀγρίππαν λύσας τῶν δεσμῶν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων κατέστησεν	XVIII 236: (Γάϊος) ... Ἀγρίππαν αὐθημερὸν λύειν ὄντι προθύμῳ κώλυμα Ἀντωνία ἦν 237: διελθουσῶν μέντοι οὐ πολλῶν ἡμερῶν μεταπεμψάμενος αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον ἀποκείρει τ' αὐτὸν καὶ μεταμφιέννυσιν, εἶτα δὲ τὸ διάδημα περιτίθησι τῇ κεφαλῇ καὶ βασιλέα καθίστησιν αὐτὸν τῆς Φιλίππου τετραρχίας. b. Iud. II 181: ἀποδειχθεὶς δὲ Γάϊος Καῖσαρ ἀνίησί τε τῶν δεσμῶν τὸν Ἀγρίππαν καὶ τῆς Φιλίππου τετραρχίας ... καθίστησι βασιλέα

[1]) Ex commemoratione prioris seditionis et nominis Corbanan apparet locum belli Iudaici, non antiquitatum auctori quicumque erat obuersatum esse (cfr. SCHUERER p. 32).

[2]) Antiquitates tempora accusationis et uinculorum secernunt, quae in bello Iudaico coniunguntur. Eusebius igitur hoc sequitur, sed errauit, cum Agrippam filium Herodis diceret (SCHUERER l. l.), qui a Iosepho recte filius Aristobuli dicitur.

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

177e: *Flaccus Auilius praefectus Aegypti multis Iudaeos calamitatibus premit consentiente Alexandriae populo et crebris aduersum eos clamoribus personante. synagogas quoque eorum imaginibus statuis aris et uictimis polluit. refert Filo in eo libro, qui Flaccus inscribitur, haec omnia se praesente gesta, ob quae etiam legationem ad Gaium Caesarem ipse suscepit*	Sync. P. 331 b (626,4): Φλάκκος Ἀβίλιος Αἰγύπτου ἔπαρχος παντοίαις συμφοραῖς τὸ Ἰουδαίων ἔθνος καθυπέβαλε. (626,7): Φίλων ἱστορεῖ ἐπιγεγραμμένῳ λόγῳ Φλάκκῳ ὅτι πρεσβείαν ὡς περὶ Ἰουδαίων πρὸς Γάϊον ἐποιήσατο, ὑπὲρ ὧν Φλάκκος Ἰουδαίοις ἐπιβουλεύων εἰκόνων καὶ ἀνδριάντων καὶ βωμῶν ἀναθέσεσι τὰς συναγωγὰς ἐμίανε. τότε καὶ ὁ τῶν Ἀλεξανδρέων δῆμος συνεπιθέμενος ποικίλως Ἰουδαίους ἐκόλασεν.	XVIII 257: καὶ δὴ στάσεως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γενομένης Ἰουδαίων θ' οἳ ἐνοικοῦσι καὶ Ἑλλήνων τρεῖς ἀφ' ἑκατέρας τῆς στάσεως πρεσβευταὶ αἱρεθέντες παρῆσαν ὡς τὸν Γάϊον 259: Φίλων... οἷός τ' ἦν ἐπ' ἀπολογίαν χωρεῖν τῶν κατηγορημένων
178e: *Toto orbe Romano, sicut Filo scribit et Iosephus, in synagogis Iudaeorum statuae et imagines et arae Gai Caesaris consecratae*	Ἰώσηπος καὶ Φίλων ἱστοροῦσιν ἐν ταῖς ἁπανταχοῦ συναγωγαῖς Ἰουδαίων ἀνδριάντας καὶ εἰκόνας Γαΐῳ καὶ βωμοὺς ἀνατεθῆναι	XVIII 258: πάντων γοῦν ὁπόσοι τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ ὑποτελεῖς εἶεν, βωμοὺς τῷ Γαΐῳ καὶ νεὼς ἱδρυμένων τά τ' ἄλλα πᾶσιν αὐτὸν ὥσπερ τοὺς θεοὺς δεχομένων, μόνους τούσδε ἄδοξον ἡγεῖσθαι ἀνδριᾶσι τιμᾶν [1])
178d: *Gaius Petronio praefecto Syriae praecepit, ut in Hierosolymis statuam suam sub nomine Iouis optimi maximi poneret*	Sync. P. 331 b (626,6): Γάϊος ἀνδριάντα ἑαυτοῦ Διὸς ἐπιφανοῦς καλουμένου ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἀναθεῖναι Πετρωνίῳ τῷ Συρίας ἐπάρχῳ προσέταξε	XVIII 261: Γάϊος ... πρεσβευτὴν ἐπὶ Συρίας ἐκπέμπει Πετρώνιον ... κελεύων ... εἰ μὲν ἑκόντες δέχοιντο, ἱστᾶν αὐτοῦ ἀνδριάντα ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ κτλ. b. Iud. II 184: Γάϊος ... Πετρώνιον μὲν οὖν μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔπεμψεν ἐγκαθιδρύσοντα τῷ ναῷ τοὺς ἀνδριάντας αὐτοῦ

[1]) Ex hoc certe loco concludi potest Romanos conatos esse etiam in synagogis statuas Caligulae collocare, quamquam hic de Alexandrinis tantummodo Iudaeis refertur; tamen dubium uidetur, si hunc locum spectamus, ipsumne Iosephum Eusebius inspexerit.

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

179e: *Agrippa rex Iudaeorum ann. VII imperans moritur, post quem filius suus Agrippa a Claudio substituitur in regnum*[1])	Sync. P. 333 a (629,17): Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως Ἰουδαίων τελευτήσαντος Ἀγρίππας υἱὸς αὐτοῦ ἀπὸ Κλαυδίου τὴν ἀρχὴν ἐγχειρίζεται Ἰουδαίων	XIX 360: ὁ δὲ τοῦ τεθνεῶτος υἱὸς Ἀγρίππας ἐπὶ Ῥώμης ἦν ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ 362: πέμπειν οὖν εὐθέως ὥρμητο τὸν νεώτερον Ἀγρίππαν τὴν βασιλείαν διαδεξόμενον XX 104: τὴν δ' ἀρχὴν αὐτοῦ (Herodis) Κλαύδιος Καῖσαρ Ἀγρίππᾳ τῷ νεωτέρῳ δίδωσι b. Iud. II 223: μετὰ δὲ τὴν Ἡρώδου τελευτὴν ... καθίστησι Κλαύδιος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θείου τὸν Ἀγρίππα υἱὸν Ἀγρίππαν
179f: *Profetia Agabi, qua in actis apostolorum famem in toto orbe futuram dixerat, sub Claudio expletur*	Sync. P. 332 c (628,16): ἡ ἐν ταῖς πράξεσιν Ἀγάβου προφητεία πεπέρασται λιμοῦ μεγάλου κατασχόντος τὴν οἰκουμένην ἐπὶ Κλαυδίου	XX 101: ἐπὶ τούτου δὴ καὶ τὸν μέγαν λιμὸν κατὰ τὴν Ἰουδαίαν συνέβη γενέσθαι
180e: *Sub procuratore Iudaeae Cumano in diebus azymorum tanta est Hierosolymis orta seditio, ut in portarum exitu populo conruente XXX milia Iudaeorum perierint*	Sync. P. 333 b (630,6): ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν ἀζύμων στάσεως γενομένης ἐν Ἱερουσαλὴμ συμπατηθέντες περὶ τὰς τῶν πυλῶν ἐξόδους Ἰουδαῖοι ὤλοντο περὶ τὰς τρεῖς μυριάδας	XX 105: στάσεως δ' ἐμπεσούσης τῇ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν πόλει Κουμανοῦ τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν πράγματα διοικοῦντος ἐφθάρησαν ὑπὸ ταύτης πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων 106: τῆς πάσχα γὰρ καλουμένης ἑορτῆς ἐνστάσης, καθ' ἣν ἔθος ἐστὶν ἡμῖν ἄζυμα προσφέρεσθαι... 111: συνωθούμενοι κατὰ τὴν φυγὴν πολλοὺς ὑπ' ἀλλήλων ἐν τοῖς στενοῖς θλιβομένους

[1]) Iniuria Eusebius regnum Agrippae iunioris mortem senioris ipsam sequi narrat, cum Iosephus recte temporis aliquantum inter utrumque praeteriisse exponat. Schuerer l. l. p. 33 scriptorem inprimis breuitatis studio commotum res contraxisse putat. sed sine dispendio breuitatis addere potuit 'paulo post' uel similia.

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

		διέφθειρον. δύο[1]) γοῦν μυριάδες ἐξηριθμήθησαν τῶν κατὰ τὴν στάσιν ἐκείνην φθαρέντων. b. Iud. II 223: διαδέχεται τὴν ἐπιτροπὴν ... Κούμανος, ἐφ' οὗ θορυβοί τ' ἤρξαντο καὶ φθορὰ πάλιν Ἰουδαίων ἐγένετο. συνεληλυθότος γὰρ τοῦ πλήθους ἐπὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων εἰς Ἱερουσαλὴμ κτλ. 227: τοσαύτη δὲ περὶ τὰς ἐξόδους βία συνωθουμένων ἐγένετο, ὥστε πατηθέντες ὑπ' ἀλλήλων καὶ συντριβέντες ὑπὲρ τρισμυρίους ἀποθανεῖν
181 c: *Claudius Felicem procuratorem Iudaeae mittit, aput quem Paulus apostolus accusatus in defensionem sui perorat*	Sync. P. 332 c (629,3): Κλαύδιος Φήλικα τῆς Ἰουδαίας ἡγεμόνα ἐξέπεμψε 344 d (632,17): ἐπ' αὐτοῦ Παῦλος ὑπὸ Ἰουδαίων κατηγορηθεὶς τὴν ἀπολογίαν πεποίηται	XX 137: πέμπει δὲ καὶ Κλαύδιος Φήλικα Πάλλαντος ἀδελφὸν τῶν κατὰ τὴν Ἰουδαίαν προστησόμενον πραγμάτων b. Iud. II 247: μετὰ ταῦτα Ἰουδαίας μὲν ἐπίτροπον Φήλικα τὸν Πάλλαντος ἀδελφὸν ἐκπέμπει τῆς τε Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας καὶ Περαίας
181 d: *Sub Felice procuratore Iudaeae extiterunt multi qui populum sua persuasione deciperent. in quibus et Aegyptius quidam pseudoprophetes fuit, qui plurimos sibi adsocians in ipso magnarum rerum conatu per exercitum Felicis op-*	Sync. P. 334 c (632,10): ἐπὶ αὐτοῦ Φῆλιξ Ἰουδαίας ἡγεμονεύειν σταλεὶς πολλῶν καὶ ἄλλων Ἰουδαίων ἀπατώντων, ἐν οἷς καὶ ὁ Αἰγύπτιος ψευδοπροφήτης ἅμα τρισμυρίοις μείζοσιν ἐπιχειρῶν πράγμασι τῇ Φήλικος κατελύθη στρατηγίᾳ. συμφωνεῖ Ἰώσηππος ἐν τούτῳ ταῖς	XX 169: ἀφικνεῖται δέ τις ἐξ Αἰγύπτου κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, προφήτης εἶναι λέγων 171: Φῆλιξ δὲ ... κελεύει τοῖς στρατιώταις ἀναλαβεῖν τὰ ὅπλα καὶ ... προσβάλλει τοῖς περὶ τὸν Αἰγύπτιον. καὶ τετρακοσίους μὲν αὐτῶν ἀνεῖλε, διακοσίους δὲ ζῶν-

[1]) Differentia numerorum demonstrat non antiquitates, sed bellum Iudaicum fundamentum esse scientiae Eusebianae.

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

primitur. Scribit Iosephus consentanee apostolorum actibus: (XX 167)	πράξεσι τῶν ἀποστόλων κτλ.[1])	τας ἔλαβεν b. Iud. II 261: μείζονι δὲ ταύτης πληγῇ Ἰουδαίους ἐκάκωσεν ὁ Αἰγύπτιος ψευδοπροφήτης ... περὶ τρισμυρίους μὲν ἀθροίζει τῶν ἠπατημένων 263: φθάνει δ᾽ αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν Φῆλιξ ὑπαντιάσας μετὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὁπλιτῶν ὥστε ... τὸν μὲν Αἰγύπτιον φυγεῖν μετ᾽ ὀλίγων, διαφθαρῆναι δὲ καὶ ζωγρηθῆναι πλείστους τῶν σὺν αὐτῷ
182a: *Felice regente Iudaeam seditio in Caesarea Palaestinae orta magnam Iudaeorum multitudinem perdidit*	Sync. P. 334 (632,19): ἐπὶ αὐτοῦ Ἰουδαίων στάσις γέγονεν ἐν Καισαρείᾳ Στράτωνος καὶ πολλοὶ διεφθάρησαν ἐπὶ αὐτοῦ	XX 173: γίγνεται δὲ καὶ τῶν Καισάρειαν οἰκούντων Ἰουδαίων στάσις πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ Σύρους 177: Φῆλιξ δὲ ... παύεσθαι τοὺς Ἰουδαίους παρεκάλει μὴ πειθομένους δὲ τοὺς στρατιώτας ... ἐπαφίησι καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀνεῖλε b. Iud. II 266 ταραχὴ συνίσταται περὶ Καισάρειαν τῶν ἀναμεμιγμένων Ἰουδαίων πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ Σύρους στασιασάντων 270: τοὺς Ἰουδαίους ... ὁ Φῆλιξ ... ἐκέλευσεν ἀναχωρεῖν. τῶν δὲ μὴ πειθομένων ἐπιπέμψας τοὺς στρατιώτας ἀναιρεῖ συχνούς
182b: *Festus succedit Felici, apud quem*	Sync. P. 336 d (636,16): Φῆστος διάδοχος ὑπὸ	XX 182: Πορκίου δὲ Φήστου διαδόχου Φήλικι

[1]) Syncellus cum numerum triginta milium afferat, eius auctorem apparet bellum Iudaicum sequi; neque enim in antiquitatibus numerus legitur. Hunc autem auctorem Eusebium esse posse licet SCHUERERO concedere, si lectionem Armenii consideramus. Nam hic testis est, quamquam Hieronymus numero certo omisso summatim loquitur, Eusebium numerum praebuisse, quoniam apud eum scriptum exstat (KARST p. 215): »an nahezu drei Myriaden von ihm Verführter zusammengeschart habend.«

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

praesente Agrippa rege Paulus apostolus religionis suae rationem exponens uinctus Romam mittitur	*Νέρωνος ἐπέμφθη, ἐφ' οὗ ὁ θεῖος Παῦλος παρόντος καὶ Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως Ἰουδαίων ἀπολογησάμενος δέσμιος εἰς Ῥώμην ἐκπέμπεται*	*πεμφθέντος ὑπὸ Νέρωνος*
182i: *Festo magistratui Iudaeae succedit Albinus*	Sync. P. 336 d (637,1): *Φῆστον Ἀλβῖνος διεδέξατο*	XX 197: *πέμπει δὲ Καῖσαρ Ἀλβῖνον εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἔπαρχον Φήστου τὴν τελευτὴν πυθόμενος* b. Iud. II 272
183i: *Albino Florus succedit, sub quo Iudaei contra Romanos rebellauerunt*	Sync. P. 336d (637,2): *Ἀλβῖνον Γέστιος Φλῶρος διεδέξατο, Ἰουδαῖοι Ῥωμαίων ἀπέστησαν ἐπὶ Γεστίου Φλώρου*	XX 215: *ἤκουσεν Ἀλβῖνος διάδοχον αὐτῷ Γέστιον Φλῶρον ἀφικνεῖσθαι* 257 b. Iud. II 277: *Ἀλβῖνον ἀπέδειξεν ὁ μετὰ τοῦτον ἐλθὼν Γέσσιος Φλῶρος δικαίοτατον*
185d: *Contra Iudaeos qui Cestii Flori auaritiam non ferentes rebellabant, Vespasianus magister militiae a Nerone transmittitur*	Sync. P. 336d (637,3): *Ἰουδαῖοι Ῥωμαίων ἀπέστησαν ἐπὶ Γεστίου Φλώρου διὰ πλεονεξίαν αὐτοῦ ἄμετρον. ἐφ' οὓς ὁ Νέρων Οὐεσπασιανὸν ἐξέπεμψε στρατοπεδάρχην*	b. Iud. II 277: *Γέσσιος δὲ τὰς εἰς τὸ ἔθνος παρανομίας ἐπόμπευσε* III 4: *μόνον εὑρίσκει Οὐεσπασιανὸν ταῖς χρείαις ἀναλογοῦντα*
185f: *Flauius Iosephus scriptor historicus dux belli Iudaeorum cum a Romanis interficiendus esset, Vespasiano praenuntiat de morte Neronis et eius imperio*	Chron. Pasch. P. 240 d (450,4): *Φλάβιος Ἰώσηππος συγγραφεὺς στρατηγήσας ὑπὲρ Ἰουδαίων καὶ μέλλων εἰς τὸν πόλεμον ἀναιρεῖσθαι θεσπίζει Οὐεσπασιανῷ περὶ τῆς Νέρωνος τελευτῆς καὶ τῆς αὐτοῦ Οὐεσπασιανοῦ βασιλείας* Sync. P. 340 b (643,13)	b. Iud. III 382—408
186d: *Vespasianus duobus proeliis superatos Iudaeos ad muros compulit*	Sync. P. 340 b (643,11): *Οὐεσπασιανὸς ... κατὰ Ἰουδαίων ἀποστάντων πεμφθεὶς καὶ δυσὶ πολέμοις τούτους τρεψάμενος ἀπέκλεισεν*	b. Iud. III 9—21. 485—91. IV 432
186h: *Vespasianus aput Iudaeam imperator ab exercitu appellatus*	Chron. Pasch. P. 246 c (461,3): *Οὐεσπασιανὸς αὐτοκράτωρ τὸν κατὰ*	b. Iud. IV 601: *ἀναγορεύουσι τὸν Οὐεσπασιανὸν αὐτοκράτορα* 605: *αὐ-*

et bellum Tito filio commendans Romam per Alexandriam proficiscitur	Ἰουδαίων ἐγχειρίσας πόλεμον Τίτῳ αὐτὸς δι' Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν Ῥωμαίων ἀφίκετο πόλιν	τὸς πρῶτον τῶν ἐπ' Ἀλεξανδρείας εἴχετο πραγμάτων 658: αὐτὸς μέντοι γ' εἰς τὴν Ῥώμην ὥρμητο . . . τὸν δ' υἱὸν Τίτον μετὰ τῆς ἐκκρίτου δυνάμεως ἀπέστειλεν ἐξαιρήσοντα Ἱεροσόλυμα

Sunt igitur saepe uerba tam similia, ut certum sit ea ex Iosephi narratione sumpta esse. Attamen quaestio oboritur, utrum re uera eum ipse excerpserit Eusebius an fortasse auctorem alium potius secutus sit qui illius libros excerpserat[1]); qui uix dubium est quin unus Africanus esse potuerit, praesertim cum Eusebius ipse illo quem attulimus loco (Hier. 113 a) librum Macchabaeorum et Iosephi et Africani uno tenore coniungat. Saepenumero autem scriptores ita praeter eum, quem ipsi pro auctore habuerunt, etiam eos nominare solent, quibus ille usus est, quo maiorem speciem doctrinae prae se ferant. Sunt autem errores et additamenta, ex quibus concludas non ipsa Iosephi opera ab Eusebio exscripta esse. Sic supra adnotauimus (p. 30) falso rem ita narrare Eusebium (Hier. 179 e), quasi Agrippa iunior temporis spatio non intermisso patri successisset; Iosephus autem accurate exponit Claudium primo quidem Agrippam post mortem patris regem facere uoluisse, deinde ab amicis et libertis monitum propter adulescentiam pueri consilio destitisse et Herode rege mortuo octauo demum imperii anno regnum illi dedisse (Ant. XIX 360 sqq., XX 104, b. Iud. II 220 sqq.), minus accurate in bello Iudaico, ubi Agrippae mortem cum Herodis morte coniungit (II 221: *μετὰ ταῦτα*); tamen etiam hic expressis uerbis pueritiam Agrippae iunioris commemorauit, propter quam primum Cuspius Fadus, deinde Tiberius Alexander procurator missus esset. Videtur igitur Eusebius iam narrationem abbreuiatam ante oculos habuisse, cuius breuitate ipse in errorem inductus est. Quod Caligula narratur (Hier. 178 d) iussisse sub nomine Iouis statuam suam in templo poni, id apud Iosephum non legitur, legitur autem apud Philo-

---

[1]) Hoc iam GELZERUS coniecerat l. l. p. 254.

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

nem (leg. ad Gai. 265.346)[1]) neque recte in adnotatione sequenti (Hier. 178 e) Iosephus cum Philone testis affertur, ex quo toto orbe synagogas Iudaeorum Gai imaginibus refertas esse appareat; nam ille de Alexandrinis tantummodo uerba facit Ant. XVIII 258; quibus quod opponitur: *πάντων γοῦν ὁπόσοι τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ ὑποτελεῖς εἶεν βωμοὺς τῷ Γαΐῳ καὶ νεὼς ἱδρυμένων τά τ' ἄλλα πᾶσιν αὐτὸν ὥσπερ τοὺς θεοὺς δεχομένων*, certe haec uerba ad synagogas uix pertinent. Atqui ex Philone nescio an illud sumi potuerit, cum dicat (leg. ad Gai. 346): *τὸ Ἰουδαίων γένος, ᾧ χαλεπῶς ἀπεχθόμενος τὰς μὲν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι προσευχὰς ἀπὸ τῶν κατ' Ἀλεξάνδρειαν ἀρξάμενος σφετερίζεται, καταπλήσας εἰκόνων καὶ ἀνδριάντων τῆς ἰδίας μορφῆς.* Mirum est uero quod ab Eusebio appellatur urbs Liuias (Hier. 173 c), quam Iosephus dixit Iuliadem[2]) (XVIII 27, b. Iud. 168); nomen autem Hyrcani unde ortum duxerit, hic non exposuit, ille (Hier. 146 f) inuita Minerua[3]) rettulit, certe non Iosephum auctorem secutus. Oniam quidem in Aegypti pago ciuitati suum nomen indidisse (Hier. 141 b) Iosephus non narrauit, qui nihil scripsit nisi (Ant. XII 388): *καὶ τιμῆς ἀξιωθεὶς ὑπό τ' αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Κλεοπάτρας λαμβάνει τόπον ἐν τῷ νομῷ τῷ Ἡλιοπολίτῃ, ἐν ᾧ καὶ ὅμοιον τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ᾠκοδόμησεν ἱερόν.* Neque antiquitatum librum XVII 318 legit qui quattuor Archelai fratres finxit (Hier. 170 c), quoniam in illo capite accuratissime uerbisque non dubiis explicatur: *τὴν δ' ἑτέραν ἡμίσειαν νείμας διχῇ δυσὶν Ἡρώδου παισὶν ἑτέροις παρεδίδου, Φιλίππῳ καὶ Ἀντίπᾳ*; uidetur igitur Africanus Lysaniam ex eu. Lucae 3,1 inseruisse, Eusebius autem illum secutus falso Herodem Antipatrum in duas personas seiunxisse; Africani autem lectionem Chronicon Paschale seruauit (P. 206 a, 387, 7)[4]), quod tres nominat fratres

---

1) 265: *ἐμοῦ κελεύσαντος ἐν τῷ ἱερῷ Διὸς ἀνδριάντα ἀνατεθῆναι.* 346: *τὸν δὲ ἐν τῇ ἱεροπόλει νεών. . . . μεθηρμόζετο καὶ μετεσχημάτιζεν εἰς οἰκεῖον ἱερόν, ἵνα Διὸς Ἐπιφανοῦς Νέου χρηματίζῃ Γαΐου*, qui loci SCHUERERUM praeterisse uidentur.

2) *Ἰουλιάδα ἀπὸ τοῦ αὐτοκράτορος προσαγορεύει τῆς γυναικός.*

3) Nomen adhuc explicatum non esse dicit ED. MEYER, Ursprung u. Anfänge d. Christentums II 267,1.

4) Vide supra p. 26.

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

Archelai. Differunt denique Eusebius et Iosephus in numero annorum, qui a captiuitate Babylonia usque ad regnum Aristobuli praeterierunt, cum ille (Hier. 148 c) CCCCLXXXIV, hic CCCCLXXXI (ant. XIII 301) uel CCCCLXXI (b. Iud. I 70) numerauerit, quamquam uerba ipsa maxime inter se congruunt: 'primus diadematis sumpsit insigne' et *διάδημα πρῶτος περιτίθεται.*[1]) Accedit quod illam de Simone et Heliodoro partem, quae apud Iosephum non habet quo referatur, chronicorum auctor ad uerbum fere ex Africano transcripsit[2]) neque ueri est simile aut Africanum ceteras Hebraeorum res non item explanatas habuisse aut Eusebium illam unam tantummodo mutuatum esse, ceteras ex Iosepho ipso petiuisse. Illum autem qui Eusebio auctor fuit bellum Iudaicum, in quo breuior inerat narratio, ubi fieri poterat, praetulisse antiquitatibus compluribus ex argumentis recte conclusit SCHUERER[3]); nam quod legimus apud Hieronymum 171 c: *Archelaus nono anni regni sui in Viennam urbem Galliae relegatur* proxime ad belli Iudaici uerba accedit (II 111): *Ἀρχέλαος... ἔτει τῆς ἀρχῆς ἐνάτῳ φυγαδεύεται μὲν αὐτὸς εἰς Βίενναν πόλιν τῆς Γαλατίας*, longe abest ab antiquitatum narratione XVII 342—4, et Hier. 173 a: *Pilatus procurator Iudaeae a Tiberio mittitur* congruit cum b. Iud. II 169: *πεμφθεὶς δ' εἰς Ἰουδαίαν ἐπίτροπος ὑπὸ Τιβερίου Πιλᾶτος* nec minus Hier. 177 c: *Gaius Caesar... Agrippam uinculis liberatum regem Iudaeae facit* cum b. Iud. II 181: *Γάιος Καῖσαρ ἀνίησί τε τῶν δεσμῶν τὸν Ἀγρίππαν καὶ τῆς Φιλίππου τετραρχίας... καθίστησι βασιλέα*, ubi uerba *βασιλέα καθίστησιν* in antiquitatibus XVIII 236 leguntur, *ἀνίησι τῶν δεσμῶν* non leguntur. Deinde quod Hier. 176 c additur nomen sacri thesauri קָרְבָן tantummodo in bello Iudaico II 175, non ant. XVIII 60 adscriptum est. Atque oppidorum, quae Herodes aut condidit aut renouauit, nomina (Hier. 167 e) collecta, quemadmodum apud Eusebium leguntur, exhibet unum bellum Iudaicum (I 416). Numeros denique quos affert (Hier. 180 e,

---

[1]) Africano uerba attribuit etiam GELZER I 267. Ceterum quam lubricum praebeant fundamentum argumentationi numeri in libris scriptis traditi, haud ignoro (cfr. Eusebius' Chronik u. ihre Tabellenform p. 23).

[2]) Vide supra p. 9.

[3]) l. l. p. 31.

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

181 d) chronicorum auctor ex bello Iudaico sumpsit; narrantur enim ant. XXIII *δύο μυριάδες* Iudaeorum seditione orta, cum procurator esset Cumanus, periisse, b. Iud. II 227: *ὑπὲρ τρισμυρίους*, Eusebius autem testibus et Hieronymo et Armenio triginta milia mortem obiisse refert. Altero autem loco, quamquam Hieronymus numero omisso generaliter dicit Aegyptium pseudoprophetam plurimos sibi adsciuisse (181 d), tamen ab Eusebio certum numerum triginta milium allatum esse testimonio est uersio Armenia (p. 215 ad a. Abr. 2067 ed. KARST), ubi tres myriades asseclarum eum secutae esse feruntur; atqui numerus abest ab antiquitatibus, exstat in belli Iudaici narratione II 261, ubi scriptum est: *περὶ τρισμυρίους μὲν ἀθροίζει τῶν ἠπατημένων*. Apparet igitur breuiorem narrationem Africanum magis allicuisse unde res peteret. Atque etiam ubi nominatim laudatur Iosephus (Hier. p. 175, 11 sqq.), belli Iudaici uestigia premuntur, quoniam miram illam uocem dicentium: *μεταβαίνωμεν ἐντεῦθεν* auditam esse in antiquitatibus non legimus, sed bell. Iud. VI 299, et quae illa suscipiunt uerba: *scribit autem supra dictus uir quod eodem anno Pilatus praeses secreto noctis imagines Caesaris in templo statuerit et haec prima seditionis et turbarum Iudaeis causa extiterit*, ea proxime accedunt ad bell. Iud. II 169: *πεμφθεὶς δ' εἰς Ἰουδαίαν ἐπίτροπος ὑπὸ Τιβερίου Πιλᾶτος νύκτωρ κεκαλυμμένας εἰς Ἱεροσόλυμα παρεισκομίζει τὰς Καίσαρος εἰκόνας, αἳ σημαῖαι καλοῦνται. τοῦτο μεθ' ἡμέραν μεγίστην ταραχὴν ἤγειρεν Ἰουδαίοις*; nam etiamsi priora fortasse ad ant. XVIII 55 referri possunt, extremum tamen enuntiatum ibi non habet quo pertineat. Ad bellum Iudaicum denique spectat Hier. 187 a, ubi opinioni qua sescenta milia hominum a Tito interfecta putantur opponitur Iosephi sententia: *Iosephus uero scribit undecies centena milia fame et gladio perisse et alia centum milia captiuorum publice uenundata* (b. Iud. VI 420) et additur causam fuisse diem festum, quo magna ui hominum in urbem confluente *quasi carcere reclusi* essent (b. Iud. II 428: *ὥσπερ εἰς εἱρκτὴν . . . πᾶν συνεκλείσθη τὸ ἔθνος*). Ceterum ne hos quidem locos inspexeritne Eusebius ipse satis certo cognosci potest.

At ne Africanum fuisse putemus, qui illa Iosephi uerba mutuatus Eusebio praeberet, nescio an cui impedire uideatur quod ea

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

quae Syncellus ex Africano attulit non prorsus cum his quae supra contulimus consentiunt. Quod certe in uno loco animaduertitur, ubi de oppidis ab Herode Magno conditis agitur. Nam illi adscripta leguntur P. 308 d (584, 9): Ἡρώδης ἐπικτίσας τῶν Γαβινίων πόλιν, τὴν τότε Σαμάρειαν Σεβαστὴν αὐτὴν προσηγόρευσε. τὸ δὲ ἐπίνειον αὐτῆς τὸν Στράτωνος πύργον πολίσας ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ Καισάρειαν ἐκάλεσεν ἐφ' ἑκάτερα ναὸν ἐγείρας Ὀκταουίῳ · ὕστερον δὲ καὶ Ἀντιπατρίδα κτίζει ἐν τῷ Λυδῷ πεδίῳ ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς καὶ τοὺς περὶ τὴν Σεβαστὴν οἰκοῦντας, ὧν ἀφείλατο τὴν γῆν, ἐγκατῴκισεν ἐν αὐτῇ. ἔκτισε δὲ καὶ ἑτέρας πόλεις; Eusebius autem Hieronymo teste haec adnotauit (166 a): *Herodes Samariam olim iam in cineribus sedentem a fundamentis suscitans in honorem Augusti Augustam, id est Sebastiam, appellauit et in Paneade id quod Panion uocatur extruxit.* (167 d) *H. Caesariam in nomine Caesaris condidit, quae prius turris Stratonis uocabatur.* (167e) *H. Anthedonam condidit et Antipatridam atque Herodionem in honorem patris Antipatri et suum extruxit, innumerabilia quoque opera in singulis Syriarum urbibus, quas regebat, sollertissime aedificauit.* Differunt igitur loci inter se, quoniam illic nomina nonnulla desunt, adicitur autem aliquid de incolis noui oppidi. Sed rectissime mihi iam GELZERUS [1]) uidetur admonuisse Syncellum non omnia Africani uerba recepisse, sed ipsum se tantum excerpsisse illa affirmare, cum addiderit illi quam supra[2]) attulimus inscriptioni ἐν ἐπιτόμῳ. Qua re certe illud argumentum infirmatur, quoniam facillime fieri potuit, ut Syncellus nonnulla omitteret quae Eusebius non neglexit.

Fortasse autem etiam ex Anonymi Matritensis chronographia, quem saepius cum Eusebio consentire supra cognouimus, aliquid adiumenti nostrae ratiocinationi accedere et nonnulla Eusebiana ad Africanum referri uidentur. Nam exstant praeter illos quos attulimus alii loci, qui eundem prae se ferunt consensum, ut legimus Hier. 214 c d: *Abgarus uir sanctus regnauit Edessae ut uult Africanus, Macrinus occiditur in Archelaide,* An. Matr. 52,3:

---

[1]) l. l. p. 264.

[2]) Vide supra p. 10. Sync. P. 307 b (581,4).

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

Ἐδέσσης ἐβασίλευσεν Ἄβγαρος ἱερὸς ἀνήρ. Μακρῖνος ἐσφάγη Ἀρχελαΐδι. Qua in re anonymus uel eius auctor certe non habuit cur Africanum commemoraret, si eum ipsum exscripsit. Putaueris igitur quae apud Hieronymum 197a legimus *Traianus morbo in Selinunti perit siue, ut alibi scriptum repperimus, aput Seleuciam Isauriae profluuio uentris extinctus est*, eorum alteram partem ex Africano petitam, quia Anon. 50,5 exhibet: *ἐν Σελευκείᾳ τῆς Ἰσαυρίας δυσεντερίᾳ νοσήσας ἐξέψυξεν*, Eusebium uero illi oblocutum esse: nam Syncellus P.348a (657,15) adnotat: *Τραϊανὸς νόσῳ τελευτᾷ κατ' Εὐσέβιον ἐν Σελινοῦντι, κατὰ δὲ ἄλλους ἐν Σελευκείᾳ τῆς Ἰσαυρίας δυσεντερίᾳ.* Sed dubia fit illa argumentatio; nam ne Eusebius quidem cur addiderit illo loco: *ut uult Africanus* intellegimus, nisi forte controuersiam quandam de aetate Abgari[1]) illius Christiani attingit potius quam discernit; altero autem loco Armenius tamtummodo refert: Traianos schied durch Krankheit hin (p. 219 KARST, ut ueri simile uideri possit Hieronymum alteram partem ex Eutropio, cuius uerba sequitur, addidisse. Praeterea etiam in parte historiae, quam Africanus iam non tractasse putatur,[2]) consentiunt ad uerbum Hier. 218 h: *Decius cum filio in Abryto occiditur* et An. 53,14: *Δέκιος δὲ ἅμα τῷ παιδὶ ἐν Ἀβρύτῳ ἐσφάγη.* Quare hoc quidem in medio relinquimus.

Videtur igitur Eusebius in rebus historicis quas suis annis adscripsit quam proxime Africani uestigia pressisse. Quod uix mirabimur, si qua in re ipse summum momentum inesse putauerit aut quam rem nouauerit recte perpendemus. Nouum enim erat et usque ad id tempus inauditum [3]) quod longum ordinem annorum enarrans singulis attribuit quae ex singularum gentium historiis ei memoria digna uidebantur, cum iuxta componeret res Hebraicas et ceteras, ut facilis praeberetur conspectus, cuius Graeci aetate uel barbari prophetae et reges et sacerdotes fuissent

---

[1]) Cfr. enumerationem regum eiusdem nominis P-W. R.-E. I 93 sqq.

[2]) P.-W. R.-E. I 116.63,

[3]) De hac re egi illa quam supra attuli dissertatione »Eusebius' Chronik« e. q. s. quae ut publici iuris fieret in his angustiis patriae nostrae beneficio academiae Berolinensis contigit; nonnulla autem ex iis quae ibi exposui interim I. K. FOTHERINGHAM quamuis breuiter tamen similiter illustrauit in praefatione editionis Chronici (Eusebii Pamphili chron. canones Londin. 1923).

Digitized by Google
Original from
UNIVERSITY OF MICHIGAN

Hebraeorum.[1]) Qua re ab Africani opere differat, extemplo cognoscet qui eius tabellas comparabit cum eo quod modo tractauimus capite a Syncello ex hoc relato; nam quae hic in narratione quamuis summatim et ἐν ἐπιτόμῳ contracta quasi uno tenore leguntur, ea Eusebius, cum chronicon componeret, discerpsit atque distribuit longiorem uerborum ambitum amputans et circumcidens, breuiora autem enuntiata integra in suum librum transferens. Materiam autem ab altero congestam quod noua ratione ipse suum in usum conuertit uituperandum non est, quoniam non elegantiam sermonis prae se ferre, sed religionem Christianam ex Hebraica ortam antiquitatis tutela defendere studebat.

[1]) Cfr. Eus. interpret. praef. Hier. p. 18,3 HELM.

ADDENDUM.

Supra [p. 6 sqq.] omisi Syncelli testimonium (P. 149 a 281,20), unde elucet ex eodem fonte in Eusebii chronicon fluxisse haec:

Hier. 28 f: *Apis in Aegypto primum deus putatus est quem quidam Sarapim uocauerunt*	Sync.: *τοῦτον τὸν Ἆπιν φησὶ* (scil. Africanus) *πρῶτον Αἰγυπτίοις νομισθῆναι θεὸν καὶ Σάραπιν κληθῆναι.*
32 g: *aiunt hunc Apim esse Serapim, si quidem, cum fratrem Aegialeum regem praefecisset Achaiae, ipse cum populo ad Aegyptum nauigauit*	*οὗτος τὸν ἀδελφὸν Αἰγιαλέα τῆς Ἀχαΐας, ὥς φασι, κατέστησε βασιλέα. αὐτὸς εἰς Αἴγυπτον ἐστάλη σὺν ὄχλῳ*

neque ueri dissimile est eidem auctori deberi quae hoc ipsum excipiunt:

Hier. 32 h: *Telcines uicti Rhodum condiderunt, quae prius Ofiussa uocabatur*	*Τελχῖνες ἐκπεσόντες Πελοποννήσου Ῥόδον ᾤκησαν τὴν νῆσον τὴν καλουμένην Ὀφιοῦσσαν*
i: *Memfis in Aegypto ab Ape condita*	*Τότε Μέμφις ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τούτους ἐκτίσθη τοὺς χρόνους*
33 f: *Sparta condita est a Sparto filio Foronei*	*Σπάρτα ἐκτίσθη ὑπὸ Σπάρτου παιδὸς Φορωνέως*

Ad. Hier. 127 e (supra p. 12) supplenda sunt uerba Eusebii a Syncello P. 269 b (512.8) seruata, quae proxime accedunt ad Iosephi locum quem attuli: *Σίμων Ἰουδαίων ἀρχιερεὺς υἱὸς Ὀνείου ἐγνωρίζετο, ὃς δι' εὐσέβειαν πρὸς θεὸν δίκαιος ἐκλήθη καὶ τὴν πρὸς τοὺς ὁμοφύλους εὔνοιαν.*

Digitized by Google Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN

Den nyaste inskriftssamlingen.

Av
Harry Armini.

I.

Från och med innevarande år utgives på Weidmannska förlaget i Berlin en ny inskriftssamling, som är värd all uppmärksamhet från den lärda världens sida. Det stort anlagda verkets namn är »Inscriptiones Latinae Christianae ueteres», och utgivaren är den kände epigrafikern, professor ERNST DIEHL i Innsbruck, vars namn borgar för att företaget är lagt i de allra bästa händer.

Arbetet är uppställt närmast med HERMANN DESSAUS bekanta Inscriptiones Latinae selectae som mönster. DESSAU har ju i sin samling främst tagit sikte på de hedniska inskrifterna; de kristna och judiska ha kommit med mera i förbigående. Det var så mycket mera angeläget, att denna brist blev avhjälpt, som just de kristna inskrifterna legat spridda i en mängd delvis svåröverkomliga publikationer.

I arbetet komma enligt anmälan och den offentliggjorda innehållsförteckningen att upptagas 4.700 inskrifter, ordnade efter vissa huvudrubriker. Det första tusentalet utgöres av sådana inskriptioner, som ha avseende på allmänna eller privata rent världsliga förhållanden, medan de återstående numren äro ägnade speciellt kristna ting. Omkring 500 av dessa senare belysa olika kyrkliga grader från Roms biskopar ner till nydöpta och katekumener. Tro och kult, klosterliv m. m. behandlas i de följande 500 inskrifterna. Återstoden — nära 2.700 inskrifter — är huvudsakligen ägnad åt sådant, som har med döden och livet efter detta att göra. Efter en rad martyrinskrifter komma exempel på kristna acklamationer och bibelcitat samt

Digitized by Google — Original from UNIVERSITY OF MICHIGAN